

vestnik

Letnik XXII.

Celovec, petek, 27. januar 1967

Štev. 4 (1287)

Nove pobude za mir v Vietnamu

Odkar je ameriški predsednik Johnson v enem svojih govorov poudaril, da je pripravljen „s komurkoli in kjerkoli“ razgovarjati o miroljubni rešitvi vietnamskega vprašanja, se mnogi državniki in drugi javni delavci prizadevajo, da bi morda našli možnosti za ukinitve sovražnosti v Vietnamu. Spričo dejstva, da ameriška letala še naprej bombardirajo mesta in vasi v Severnem Vietnamu, Johnsonovih besed seveda nihče ne jemlje dovolj resno, vendar so jih mnogi izkoristili za nove pobude z namenom, da bi prišlo vsaj do neobveznih stikov med „nasprotniki“, ker bi tudi to lahko pozitivno vplivalo na nadaljnji razvoj vietnamske vojne.

Novo pobudo za mir je dal tudi predsednik Severnega Vietnama Ho Ši Minh, ki je povabil predsednika Johnsona, naj pride v Hanoi, kjer bi se razgovarjali o ustavitvi sovražnosti. Ta predlog je sprožil

Ho Ši Minh v razgovoru s tremi ameriški duhovniki, ki so pred nedavnim obiskali Severni Vietnam in imeli pogovore s tamkajšnjimi voditelji. Severnovietnamski predsednik je ob tej priložnosti izrecno opozoril na Johnsonovo izjavo, češ da bi se o miru pogovarjal s komerkoli, kadarkoli in kjerkoli, ter poudaril: Vabim gospoda Johnsona, naj bo naš gost. Pride naj s svojo ženo, svojima hčerama, svojim sekretarjem in svojim kuharjem, nikar pa naj ne pride z revolverjem za pasom in tudi svoje admirale in generale naj pusti doma.

Ameriški duhovniki, ki so obiskali Severni Vietnam, so se vrnili s prepričanjem, da se vietnamsko ljudstvo nikdar ne bo uklonilo sili ter je pripravljeno vztrajati v svojem pravičnem boju za svobodo in neodvisnost. Prav tako pa so poudarili tudi pripravljenost severnovietnamskih voditeljev, da rešitev iščejo v pogajanjih. Zato je zdaj — kakor so izjavili — dolžnost Amerike, da preneha s bombardiranjem Severnega Vietnama in tako ustvari pogoje za razgovore.

Kot obetajoč uvod v navezavo neposrednih stikov za miroljubno reševanje vietnamskega vprašanja vidijo politični opazovalci v dejstvu, da so Američani izpustili tri pripadnike vietnamskih osvobo-

dilnih sil, potem ko je vietnamska osvobodilna vojska malo prej izpustila prav tako tri ujetnike. Tokrat se je zgodilo prvič v zgodovini vietnamske vojne, da so Američani drugače kot z oboroženo silo odgovorili na pobudo vietnamskega osvobodilnega gibanja, kajti osvobodilna fronta je že večkrat izpustila ujetnike, medtem ko so Američani doslej vedno odgovarjali le z zaostrenim nasiljem.

Ravno v tem je morda res prvi korak, ki bi lahko pripeljal do pogovorov med osvobodilnim gibanjem ter Američani oziroma sajgonskim režimom. Pač pa bo morala Amerika še prej spraviti k pameti južnovietnamske oblastnike, ki so prišli in se držijo na svojih stolčkih le s podporo Washingtona ter dosledno odklanjajo vsaka pogajanja z osvobodilnim gibanjem, medtem ko so pri ljudstvu in v mednarodni javnosti splošno zasovraženi.

Sovjetski predsednik v Italiji

Med dogodke, ki trenutno vzbujajo zanimanje široke mednarodne javnosti, nedvomno spada tudi enotedenski uradni obisk predsednika vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Nikolaja Podgornega v Italiji, kamor je v spremstvu visokih sovjetskih funkcionarjev prispel v torek kot gost predsednika italijanske republike Saragata. Podgorni vrača s tem obisk prejšnjemu italijanskemu predsedniku Gronchiju, kateri je bil leta 1960 v Sovjetski zvezi.

Že dejstvo, da je to prvi obisk najvišjega predstavnika Sovjetske zveze v Italiji, dovolj zgovorno pričča o važnem pomenu, ki ga bodo imeli tokratni italijansko-sovjetski razgovori za bodoči razvoj med obema državama. Vendar pa pri tem ne bo šlo samo za bilateralna vprašanja, marveč tudi za pereče mednarodne probleme, kot so predvsem Vietnam in evropska varnost. Ravno v teh vprašanjih pa se je Italija v zadnjem času precej oddaljila od ameriškega stališča ter izpričala zanimanje in razumevanje za prožnejšo politiko, tako da je povsem razumljivo, če polaga Sovjetska zveza veliko važnost na skupno izmenjavo mnenj z vodilnimi italijanskimi državniki.

Končno pa daje temu obisku poseben pečat tudi še okolnost, da bo

predsednika Podgornega sprejel tudi papež Pavel VI. To bo prvo srečanje poveljarja katoliške Cerkve z najvišjim reprezentantom Sovjetske zveze ter bodo razgovori veljali predvsem izboljšanim odnosom med Vatikanom in socialističnimi deželami. V luči teh odnosov bosta papež in predsednik Podgorni gotovo našla skupno govorico tudi v vietnamskem vprašanju, ki bo po mnenju opazovalcev prav tako na dnevnem redu.

Obisk, ki bo služil nadaljnji kreipitvi miru in prijateljstva, pa je vznemiril italijanske desničarske ekstremiste, ki so na predvečer prihoda sovjetskih gostov izvedli zločinski atentat na rimski sedež italijanske KP.

Britanija si utira pot v Evropo

Na svoji „politični turneji“ po državah-članicah Evropske gospodarske skupnosti ima predsednik britanske vlade Wilson za seboj že drugo postajo. V prizadevanjih, da bi utrl Britaniji pot v EGS, je najprej obiskal Italijo in imel razgovore z vodilnimi rimskimi politiki. Te dni pa je bil v sprem-

stvu zunanjega ministra Browna v Parizu, kjer se je pogajal s predsednikom de Gaulleom in drugimi francoskimi državniki.

Če je v Rimu našel daljnosežno razumevanje, potem je treba ugotoviti, da so ga v Parizu sprejeli mnogo bolj zadržano. Wilson je gotovo računal s hladnim pariškim ozračjem, zato je že nekaj dni prej poskrbel za uvod v srečanje z de Gaulleom, ko je govoril pred evropsko skupščino v Strassbourgu. V njegovem govoru je bilo marsikaj takega, kar naj bi omehčalo trdo stališče francoskega predsednika, ki je že pred leti onemogočil sprejem Britanije v EGS in ki ima tudi zdaj največje pomisleke glede „evropske zrelosti“ Britanije.

V kolikšni meri je Wilsonu zdaj uspelo razbliniti te pomisleke, seveda še ni znano. Iz časopisnih vestí sledi le toliko, da je de Gaulle slej ko prej mnenja, da je Britanija še vse preveč navezana na Ameriko, kar z drugimi besedami pomeni, da bo morala svojo „evropsko zrelost“ šele dokazati — in sicer ne le z besedami, marveč predvsem z dejanji.

Podobne obiske bo napravil Wilson tudi še pri ostalih članicah EGS in šele potem se bo pokazalo, če je že dozorel čas za neposredna pogajanja.

„Nočemo krvnika!“

Predsednik južnovietnamske vlade general Ky, kateri velja med vietnamskim ljudstvom za najbolj osovražene človeka, je moral te dni spoznati, da je s svojo protiljudsko politiko zapravil ugled tudi v mednarodni javnosti. Med njegovim obiskom v Avstraliji je prišlo do množičnih demonstracij, pri katerih so odločno protestirali proti njegovi navzočnosti in zahtevali »proč s krvnikom«.

Zasovražene generala Kyja in njegovega režima v Saigonu zavzema vedno širši krog in se bodo s tem dejstvom morali prej ali slej sprijazniti tudi Američani. Miru v Vietnamu namreč ni mogoče doseči s podporo protiljudskega režima, marveč le s pogajanjmi z resničnimi predstavniki vietnamskega ljudstva, ki se bori za svojo neodvisnost.

Vesolje brez atomskega orožja

Danes bodo predstavniki Amerike, Sovjetske zveze in Velike Britanije v Moskvi podpisali sporazum, ki prepoveduje uporabo atomskega orožja v vesolju. Sporazum je lani decembra soglasno odobrila že glavna skupščina OZN, po sedanjem formalnem podpisu pa se bodo pogodbi lahko pridružile tudi druge države.

Po znanem moskovskem sporazumu o prepovedi jedrskih poskusov je sedanja pogodba prvi sporazum, ki sta ga Vzhod in Zahod po letu 1963 dosegla v vprašanjih razorožitve. Že zaradi tega pripisujejo tej pogodbi veliko važnost, čeprav je povsem jasno, da v splošnem razorožitvenem procesu ne bo imela dosti praktičnega pomena. Nedvomno pa pomeni korak naprej v dolgoletnih prizadevanjih za doseg sporazuma o splošni in popolni razorožitvi, v prizadevanjih, ki se pravzaprav vlečejo že vso povojno dobo in ki žal še vedno niso dosegla točke, ko bi lahko napravili odločilni korak, kateri naj bi človeštvo rešil stalnega strahu pred nevarnostjo nove vojne.

Ne glede na praktično vrednost najnovejšega sporazuma je le-tega torej treba gledati in oceniti kot pozitivno dejanje. Predvsem je bilo ob njem znova potrjeno prepi-

čanje, da prepad med Vzhodom in Zahodom le ni tako globok, da ga ne bi bilo mogoče premostiti. Potrebna pa je obojestranska dobra volja in iskrena pripravljenost na sporazumno iskanje rešitve, potem bo prej ali slej mogoče mirnim potom urediti tudi še vse ostale probleme, ki trenutno bremenijo odnose v svetu.

V ZAHODNI NEMČIJI:

Eden največjih procesov

proti nacističnim vojnim zločincem

Bavarsko glavno mesto München je od ponedeljka naprej prizorišče enega največjih procesov proti nacističnim vojnim zločincem. Na zatožni klopi so sicer le 3 obtoženci, toda na razpravi ne gre le za večje ali manjše število zločinov enega in drugega obtoženca, marveč v bistvu za celotno akcijo uničevanja nizozemskih Židov med drugo svetovno vojno. Takrat so nacistični zločinci deportirali iz Nizozemske nad 100.000 Židov, od katerih pa je konec vojne doživelo le še 1070 oseb; vsi ostali so bili umorjeni v Auschwitzu, Sobiboru, Bergen-Belsenu in drugih taboriških smrti. Glavni krivci njihove nasilne smrti so se zdaj znašli pred sodiščem, da se zagovarjajo za svoje strašne zločine.

Na zatožni klopi so 62-letni bivši SS-ovski general in šef nemške policije na Nizozemskem dr. Wilhelm Harster, 58-letni bivši SS-Sturmabführer Wilhelm Zöpf in 64-letna bivša uslužbenka nacistične policije Gertrud Slottke. Harster je obtožen, da je poslal v smrt 82.856 ljudi, na Zöpfov račun gre 55.832 umo-

rov, Slottkejeva pa ima na vesti 54.982 nizozemskih Židov. Glavnega obtoženca je svoječasno že neko nizozemsko vojaško sodišče obsodilo na 12 let zapore, vendar je bil po nekaj letih pomiložčen in se je vrnil v Zahodno Nemčijo, kjer je dobil zaposlitev v bavarski državni upravi in je bil pred leti upokojen kot višji vladni svetnik.

Kot zasebni tožitelj sodeluje obravnavi Otto H. Frank, oče Anne Frank, katere dnevnik o nacističnem nasilju na Nizozemskem je postal znan po vsem svetu. Med žrtvami, ki jih imajo na vesti trije obtoženci, so bile namreč tudi Frankova žena Edith ter hčerki Anna in Margot, katere so odvekli v taborišče Bergen-Belsen in jih tam umorili. Na procesu zastopa Frankovo družino znani odvetnik dr. Robert W. Kempner, glavni ameriški tožitelj na nürnberškem procesu proti najvišjim nacističnim voditeljem.

Proces bo trajal več mesecev in bo znova odkril strašna grozodejstva, ki so jih med zadnjo vojno zagrešili pripadniki nemškega „herrenvolka“.

Dunaj sedež UNIDO

Generalna skupščina Organizacije Združenih narodov je na svojem zadnjem zasedanju ustanovila posebno organizacijo za industrijski razvoj. Ta organizacija — imenuje se UNIDO — bo imela svoj sedež na Dunaju. V njenem izvršnem odboru bo zastopanih 45 držav. Izvršnemu odboru bo predsedoval Egipčan Abdul Rahman, podrejeni pa mu bodo načelniki treh oddelkov in sicer po en Rus, Anglež in Perzijec.

Avstrijska vlada je z zadovoljstvom sprejela vest o obeh sklepih OZN in se obvezala, da bo poskrbela za primerne prostore, v katerih bo nastanjen osrednji urad UNIDO. OZN bo dala v ta namen na voljo letno po 6 milijonov dolarjev, pozneje pa bo dotacijo povečala na 8 milijonov dolarjev. Nadaljnjih 10 milijonov dolarjev bo OZN za to organizacijo zbrati v obliki prostovoljnih prispevkov.

Nova organizacija bo pričela poslovati prihodnjo jesen. Imela bo 400 sodelavcev, pozneje se bo vendar njihovo število dvignilo na 900. Zbirala bo podatke o položaju industrije po posameznih državah, pomagala izdelovati načrte za industrijsko programiranje in financirala bo izvedbo takih načrtov. Poleg tega bo pomagala pri izobrazbi strokovnjakov in sodelovala z drugimi mednarodnimi organizacijami. Tako bo v precejšnji meri izpolnila vrzel, ki se v mednarodni industrijski proizvodnji zadnja leta vidno veča, ker v čedalje burnejšem razvoju industrializacije manjka mednarodne koordinacije in usklajanja zadevnih načrtov.

Lepi uspehi odprte meje

Že večkrat smo poročali, da se blagovna menjava ter industrijsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo iz leta v leto bolj razvijata v skupno korist obeh držav. V tem sodelovanju igra posebno vlogo obmejna trgovina. Le-ta se je tudi lani uspešno razvijala, kakor kaže primer blagovne menjave med Trstom in jugoslovanskimi obmejnimi predeli. Lani je ta menjava preseгла vrednost 10 milijard lir.

V okviru te menjave je Jugoslavija izvozila v Trst blaga v vrednosti 5136 milijonov lir, iz Trsta pa je bilo v Jugoslavijo uvoženega blaga v vrednosti 4881 milijonov lir. Na tržaškem avtonomnem računu je imela Jugoslavija s temčasno aktivno v rednosti 255 milijonov lir.

Z ozirom na veliko zainmanje koroškega obmejnega prebivalstva za nekatere vrste jugoslovanskega blaga na eni in na veliko zanimanje jugoslovanskega obmejnega prebivalstva za določene vrste industrijskega blaga avstrijskega izvora na drugi strani, bi bilo gotovo v skupno korist obeh obmejnih predelov, če bi se podobno avtonomno trgovanje in sodelovanje razvilo tudi med Koroško in Slovenijo. Tak sporazum bi poživil obrtno in industrijsko dejavnost na obeh straneh meje in bi predstavljal le dosledno izpolnjevanje na eni strani razvoja maloobmejnega prometa, na drugi pa liberalizacije medsebojne blagovne menjave med Avstrijo in Jugoslavijo. Koroško prebivalstvo bi se uvedbe takega sodelovanja gotovo veselilo, z njim vred pa bi se ga veselili tudi obrtniki in trgovci v obmejnih predelih vključno Beljaka in Celovca.

V SREDO V PARLAMENTU:

Pot za učinkovitejše pospeševanje gradnje stanovanj

Po daljših pripravah se je parlament v sredo sporazumel glede poenostavitve pospeševanja gradnje stanovanj. Oba sklada, ki sta doslej služila pospeševanju gradnje stanovanj, to sta Sklad za obnovo stanovanj (Wohnhauswiederaufbaufonds) in Sklad za stanovanja in naselja (Bundes-Wohn- und Siedlungsfonds), je združil pod skupno upravo. Istočasno je v zakon vzel določilo, ki onemogoča, da bi se kdorkoli s takimi stanovanji obogatil. To določilo namreč pravi, da ima vsakdo, ki pride po poti pospeševanja iz teh skladov do lastnega stanovanja, pravico le do enega stanovanja.

Doslej je gradnja lastnih stanovanj iz sklada za obnovo stanovanj vedno spel povzročala upravičena negotovanja. Vedno spel so prišli na dan primeri, ko je ena in ista oseba „kupila“ več takih stanovanj, ki jih je potem dajala proti visoki najemnini v najem ali pa jih je z visokimi dobički prodajala, medtem ko družine, ki so stanovanja v resnici potrebovale, do tega niso prišle.

Združitev obeh skladov pod eno upravo pa prinaša še nekatere druge novosti. Dodelitev iz Sklada za obnovo stanovanj veže na to, da mora oseba, ki hoče priti v korist sredstev sklada, nuditi jamstvo, da ima najmanj 10 odstotkov lastnih sredstev.

Odločitev o sedežu rafinerije bo v kratkem padla

Kakor smo že v zadnji številki poročali, je v četrtek minulega tedna delegacija vseh treh frakcij v koroški deželni vladi na čelu z deželnim glavarjem S i m o izročila zveznemu kanclerju dr. Klausu strokovni izvid, ki sta ga pripravila znanstvenika dr. Krasensky in dr. Adolf. Ta strokovni izvid govori v prid južni Koroški kot sedežu rafinerije ob naftovodu Trst—Dunaj.

Iz komunikacije je razvidno, da je kancler dr. Klaus obljubil študij in preverjenje tega izvida, vendar je istočasno dejal, da ne računa s tem, da bo prišlo v vladi do soglasnega sklepa v prid Koroške, čeprav je medtem postalo jasno, da nekatere strokovne družbe ne nasprotujejo južni Koroški kot sedežu rafinerije.

S tem v zvezi je zanimivo, da je po izročitvi strokovnega izvida s strani omenjenih znanstvenikov koroškemu deželnemu glavarju že v torek minulega tedna vedel dunajski dnevnik „Die Presse“ povedati, da bodo pogodbe naftovoda Trst—Dunaj vključno vprašanja sedeža rafinerije najpozneje v treh tednih podpisane. V svojem poročilu o takratnem stanju pogajanj piše list, da je sedež rafinerije sicer še vedno odprto vprašanje, da pa so družabniki večinoma stvarno prepričani, da bo v ta namen določeno Wildon južno od Graza. S tem v zvezi člankar pripominja, da je tudi podzavljeno podjetju uprave mineralnih olj (OMV) zelo na tem, da bi bile pogodbe čimprej podpisane. Zaradi tega tu-

dij OMV ne misli, da bi vprašanje sedeža rafinerije postavila kot prestižno vprašanje, ki bi oviralo podpis pogodb. Seveda — dodaja člankar — je vprašanje sedeža rafinerije še vedno vprašanje resnih preudarkov.

Vprašanje sedeža rafinerije stopa forej v odločilno fazo. Najpozneje začetkom februarja je pričakovati sklep zvezne vlade kot predstavnika republike, ki je edini lastnik OMV kot družabnika med lastniki naftovoda. Od odločitve zvezne vlade je sedež rafinerije slej ko prej odvisen, ker je OMV na naftovodu udeležena z 51 odstotki, na rafineriji pa s 26 odstotki. Pri tem je treba upoštevati, da je Koroška v svoji zahtevi po rafineriji slej k prej enodušna.

Avstrijske tovarne dušika na solidnih temeljih

Avstrijske tovarne dušika v Linzu sodijo med redka podjetja, katerih proizvodnja lani ni pokazala znakov zastoja. Njihov promet je namreč lani narasel na 2,2 milijardi šilingov ali za 16 odstotkov. Porast proizvodnje je šla predvsem na račun povečane proizvodnje gnojil, sredstev za varstvo rastlin, farmacevtike in lepil.

Pri razvoju tega podzavljene podjetja v minulem letu je predvsem razveseljivo, da je več kot polovico prometa odpadlo na domači trg. Le 45 odstotkov vrednosti blaga je bilo izvoženega, čeprav je vrednost izvoženega blaga narasla za 209 milijonov šilingov.

Lepo se je lani razvijala tudi petrokemična podružnica podjetja v Schwechatu pri Dunaju. Ta podružnica — Danubia-Petrochemie

— je lani producirala 8000 ton Daplena, ki ga je lahko v celoti odprodala. Število sodelavcev tovarne dušika v Linzu in njihovih podružnic je lani naraslo za 441 na 6721.

Avstrijske tovarne dušika gledajo tudi na tekoče leto z dokajšnjim optimizmom. Računajo, da se bo letos dvignila zlasti proizvodnja dušičnih gnojil, katerih je precejšnje količine naročila LR Kitajska. Povečanje prometa pa pričakujejo tudi na področju proizvodnje orthoxylola in anhidrida phtalove kisline na bazi naftalina, za katerima je v svetu veliko povpraševanje s strani industrije plastičnih mas. Letos bo pričela obratovati druga tovarna teh tvarin, s čemer se bo proizvodnja povečala za 80 odstotkov.

MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO:

Sporazum o socialnem zavarovanju uveljavljen

Začetkom leta 1967 je med Avstrijo in Jugoslavijo stopil v veljavo sporazum o socialnem zavarovanju. Ta sporazum se v marsičem razlikuje od podobnih sporazumov, ki jih ima Avstrija sklenjene z drugimi državami.

Od teh sporazumov se sporazum med Avstrijo in Jugoslavijo razlikuje predvsem na področju starostnega zavarovanja, ki izvira iz preteklosti. Sporazum namreč določa, da si bremena, ki izvirajo iz takega zavarovanja, socialni zavarovalni zavodi obeh držav delijo. Bremena starostnega zavarovanja avstrijskih državljanov, ki so bili zaposleni v Jugoslaviji, prevzamejo do leta 1954 avstrijski zavodi socialnega zavarovanja. Do istega leta prevzamejo bremena zavarovanja za jugoslovanske delojemalce v Avstriji jugoslovanski zavodi socialnega zavarovanja.

Sporazum o socialnem zavarovanju med Avstrijo in Jugoslavijo zagotavlja tudi sozavarovanje družinskih članov jugoslovanskih delojemalcev v Avstriji. Doslej so jugoslovanski delojemalci v Avstriji sicer plačevali polne prispevke socialnega zavarovanja, njihovi družinski člani vendar niso bili bolniško zavarovani. S sporazumom je sedaj njihova zaposljenost na tem področju odpravljena.

Po zadnjih podatkih dela nekaj nad 250.000 Jugoslovancev v tujini. Okoli 120.000 od njih jih dela v Zahodni Nemčiji. Dokajšnje število Jugoslovancev pa dela v Franciji, v Avstriji in v Švici ter na Švedskem.

Slovenija se industrijsko lepo uveljavlja

Slovenija je lani v svoji industrijski proizvodnji dosegla lep napredek. Skupna industrijska proizvodnja je v primerjavi z letom 1965 porasla za 4 odstotke. Ta odstotek po-

rasta je spričo splošne stagnacije v evropski industrijski proizvodnji razmeroma velik, sodi vendar Slovenija med najbolj industrializirane republike Jugoslavije, saj je na njo že leta 1965 odpadlo 10,7 odstotka jugoslovanske industrijske proizvodnje.

Najbolj je predlansko proizvodnjo presegla kemična industrija. Njena proizvodnja se je povečala za 17 odstotkov. V tej skupini proizvodnje je najbolj narasla proizvodnja farmacevtskih izdelkov in predelovalne kemične industrije. Prva je narasla za 28, druga pa za 18 odstotkov. Kemični industriji sledi po porastu elektroindustrija, ki je proizvodnjo električnih gospodinskih aparatov povečala za 36 odstotkov, svojo celokupno proizvodnjo pa za 9 odstotkov. V enaki meri sta svojo proizvodnjo povečali tudi industrija nekovin in gume. Tako se je v nekovinski industriji proizvodnja stekla povečala za 54 odstotkov.

Tekstilna industrija je svojo proizvodnjo povečala za 6 odstotkov. V tej skupini je industrija perila in oblačil povečala proizvodnjo za 14 odstotkov, industrija bombažne preje in tkanin pa za 7 odstotkov. Lepo se je povečala tudi industrija papirja, kartona in lepenke. Nad povprečjem v rasti proizvodnje je bil še porast proizvodnje industrije črne metalurgije, industrije barvaste metalurgije in živilske industrije.

Slabša kot v letu 1965 je bila proizvodnja nafte, elektroenergije, premogovništva in gradbenega materiala, medtem ko je proizvodnja lesne industrije narasla za 2 odstotka in se je proizvodnja ostalih skupin industrije gibala na splošnem povprečju porasta.

POŠIROKEM SVETU

WASHINGTON. — Predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata Fulbright, ki velja za enega najodločnejših kritikov ameriškega vmešavanja v Vietnam, je svoja stališča do sedanjega ameriške politike združil v posebni knjigi, ki nosi značilni naslov „Araganca sile“. Hkrati ko ostro kritizira intervencijo Amerike v Vietnam, Fulbright poudarja, da je vietnamsko vojno mogoče končati samo s kompromisom, kajti zdaj ni mogoče govoriti o popolni ameriški zmagi v Vietnamu, kakor tudi ni mogoče govoriti o kakikoli ameriški vdaji. „Pač pa je nekaj stvarnega v tem, kako država naše velikosti in moči kaznuje majhno deželo.“

PARIZ. — Na otvoritvi letošnjega zasedanja posvetovalne skupščine evropskega parlamenta v Strassbourgu se je predsednik britanske vlade Wilson odločno zavzel za vključitev Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost. Hkrati pa je Wilson poudaril, da bo treba ustroj EGS nekoliko spremeniti in tako doseči „širšo skupnost, ki bi obsegala vso Evropo, tako zahodno kakor tudi vzhodno“. Skupščina evropskega parlamenta je predlagala naj v EGS ne bi sprejeli samo Britanijo, marveč naj bi enako rešitev našli tudi za ostale članice EFTA. Glede nemškega vprašanja se skupščina zavzema za rešitev v širšem okviru politike popuščanja med Vzhodom in Zahodom, pač pa Zahodni Nemčiji priporoča, naj razvija mednemško sodelovanje na vseh področjih.

MOSKVA. — Sovjetska letalska družba „Aeroflot“ in ameriška letalska družba „Pan American“ sta podpisali sporazum o funkcioniranju letalske zveze Moskva—New York. Za sedaj bo na tej liniji letelo eno letalo na teden, pozneje pa predvidevajo več potovalov.

LONDON. — Britansko gospodarstvo so v prvih tednih meseca januarja zajele nove težave. Število brezposelnih se je povečalo na skupno 600.000, kar predstavlja 2,6 odstotka delovne sile.

BEOGRAD. — Na povabilo predsednika SFR Jugoslavije Josipa Broza Tita je bil na dvodnevnem obisku v Jugoslaviji predsednik finske republike dr. Urho Kekkonen, ki je na Brionih razgovarjal s predsednikom Titom in drugimi predstavniki Jugoslavije. Iz Jugoslavije je finski predsednik odpoval na svoj prvi uradni obisk v Združeni arabski republik.

MOSKVA. — Novi ameriški veleposlanik v Sovjetski zvezi Thompson je pri izročitvi poveljnic predal sovjetskemu predsedniku Podgornemu tudi posebno poslanico predsednika Johnsona, kateri je predlagal, naj bi Amerika in Sovjetska zveza sodelovali pri reševanju vseh perečih svetovnih problemov. Predsednik Podgorni je ob tej priložnosti izrazil pripravljenost sovjetske zveze, da razvija odnose z Ameriko, vendar pa je odvisno od ameriške politike, kako se bodo ti odnosi razvijali.

MARIBOR. — Predsednica začasne skupščine občine Maribor Vera Kolarčič je izročila mariborskemu škofu dr. Maksimilijanu Držičniku red republike s srebrnim vencem, s katerim ga je odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Odlikovanec se je zahvalil za visoko priznanje in izjavil, da se bo tudi v prihodnje kot doslej zavzemal za tesno sodelovanje med Cerkvijo in oblastmi.

NEW DELHI. — Med državami, ki so obljubile Indiji pomoč v njenem boju proti lakoti, je sicer tudi Amerika, vendar pa ta njena pomoč v resnici ni tako iskrena in širokogrudna, kot izgleda na prvi pogled. Predsednica indijske vlade Indira Gandhi je namreč izjavila, da je Amerika postavila Indiji pogoje, da mora prelagati trgovinske stike s Severnim Vietnamom in Kubo, če hoče, da bo še naprej dobivala ameriško pomoč v hrani. Indira Gandhi je v tej zvezi poudarila, da bo indijska vlada zavrnila vsako pomoč drugih držav, vezano na pogoje, ki bi šli Indiji nacionalno čast.

RIO DE JANEIRO. — Argentina preživlja hudo gospodarsko krizo in zahaja pod vodstvom vojaške vlade generala Onganija v čedalje večjo brezposelnost. Računajo, da je v deželi že zdaj brezposelnih okoli milijon delavcev, vendar pa vlada napoveduje, da bo zaprla še nadaljnja podjetja.

WASHINGTON. — Ameriški Inštitut za proučevanje javnega mnenja ugotavlja, da ugled predsednika Johnsona med ameriškim prebivalstvom še naprej upada. Najnovejša anketa je namreč pokazala, da je samo 43 odstotkov Američanov zadovoljnih s politiko Johnsona. Priljubljenost Johnsona se je — kakor poudarja omenjeni inštitut — tako naglo zmanjšala predvsem zaradi vietnamske vojne in gospodarskega položaja v Ameriki.

BUDIMPEŠTA. — Pred sodiščem v Budimpešti se je začel proces proti skupini devetnajstih članov madžarske fašistične stranke, ki so obtoženi številnih ubojev in surovega ravnanja s prebivalstvom ob koncu leta 1944. Proces bo verjetno trajal več mesecev, ker bo sodišče proučilo vse navedbe obtožencev poleg tega pa zaslišalo najmanj 150 prič.

LONDON. — Britanska vlada je ustanovila poseben svet, ki bo skrbel za boljše trgovino s Sovjetsko zvezo in drugimi vzhodnoevropskimi deželami.

PARIZ. — Francoska vlada je določila 19. marec za referendum v francoski Somaliji, katere prebivalstvo se bo lahko odločilo za neodvisnost ali za nadaljnjo povezavo s Francijo.

CAP KENNEDY. — Ameriško vojno letalstvo je izstrelilo z raketo „Titan 3“ osem majhnih komunističkih satelitov za potrebe oboroženih sil Amerike. S temi sateliti bodo — kakor s sedmimi, ki so jih izstrelili lani junija — v glavnem vzdrževali zvezo med Washingtonom in Vietnamom.

NEW DELHI. — Meseca februarja bodo v Indiji splošne volitve, pri katerih bo imela volilna pravica okoli 240 milijonov državljanov, med njimi 22 milijonov novih volivcev, ki so postali polnoletni. Izvoljeni bodo 3563 poslancev v pokrajinske skupščine in 539 poslancev v osrednji parlament.

BOCEN. — Podpredsednik južnoroške ljudske stranke Hans Dietel je odstopil, ker se ne strinja s kakor je izjavil — s „škodljivo tajno diplomacijo“ v stranki.

Tudi letošnji 16. Slov. ples v Celovcu

je potekal kot uspela družabna prireditev koroških Slovencev

Tradicionalni Slovenski ples, ki ga vsako leto prireja v Celovcu Slovenska prosvetna zveza, upravičeno spada med najlepše družabne prireditve v glavnem mestu naše dežele. To ne samo zaradi vsakokratne izredno visoke udeležbe, marveč tudi zaradi sodelovanja kvalitetnih ansamblov in umetnikov ter še posebej zaradi vzdušja, saj se je Slovenski ples uspešno razvil v prirčno manifestacijo prijateljskega sožitja in medsebojnega razumevanja pripadnikov obeh narodov v deželi in preko tega dobrososedskih odnosov med sosednimi deželama.

Taka manifestacija je bil tudi letošnji 16. Slovenski ples v petek minulega tedna, na katerem so se zbrali ljudje iz vseh predelov južne Koroške, iz Celovca in iz mnogih drugih krajev, da v prijateljski

ski družbi preživijo nekaj prijetnih ur domače zabave. Dobrodošlico je v zastopstvu predsednika SPZ dr. Francija Zwitterja (ki je bil zadržan zaradi smrtnega slučaja v družini) izrekel podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Herman Velik. Posebej je pozdravil številne častne goste, med katerimi so bili koroški deželni glavar Hans Sima s soprogo, podpredsednik glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije dr. Joža Vilfan s soprogo, generalni konzul SFR Jugoslavije v Celovcu Franc Pirkovič in konzul Željko Jeglič s soprogo, svetnik jugoslovanske ambasade na Dunaju Michael Jurman, predsednik Avstrijsko-jugoslovanskega društva na Koroškem Matthias Krassnig, predstavnik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu prof. Rado Ravber in tajnik tržaške Slovenske prosvetne zveze Edvin Švab. Njegov pozdrav pa je veljal tudi vsem predstavnikom naših narodnih in kulturnih organizacij, ravnatelju slovenske gimnazije v Celovcu dvornemu svetniku dr. Tischlerju ter zastopnikom iz Ljubljane, Kranja in drugih krajev Slovenije, ki so letošnji Slovenski ples spet izkoristili za prijateljsko srečanje s koroškimi Slovenci.

Prisrčnega sprejema so bili deležni jazz-ansambel Mojmir Sepeta, trio Vitala Ahačiča in pevski solisti Marjana Deržaj, Majda Sepe in Rafko Irgolič, ki so v obeh dvoranih marljivo skrbeli za poskočne melodije in veselo razpoloženje, medtem ko se je plesna skupina iz Maribora predstavila s polnočnim sporedom, pri katerem so dijaki srednje šole za telesno vzgojo in dijakinja srednje vzgojiteljske šole v zanimivih nošah temperamentno izvajali "Tartarski ples" Hačaturjana in zaključni kolo iz Gotovčeve opere "Ero z onega sveta". Vsi sodelujoči so za svoja izvajanja želi mnogo navdušenega odobravanja ter so v veliki meri prispevali k sproščenemu vzdušju, ki je obiskovalce plesa po

stari tradiciji združevalo do jutranjih ur.

Vsekakor bo tudi letošnji 16. Slovenski ples ostal v spominu kot uspela družabna prireditev, ki je utrdila stara prijateljstva in navezala mnoge nove vezi — vezi od človeka do človeka brez razlike narodnosti in jezika, ne glede na stan in starost. Gotovo je med udeleženci prevladovala mladina, navzoči pa so bili tudi pripadniki starejših letnikov, med njimi taki, ki so bili že na vseh dosedanjih slovenskih plesih v Celovcu. Vsi pa so bili ena sama velika družina in povezovalo jih je prepričanje, da je le v harmoničnem razumevanju in medsebojnem spoštovanju zanesljiva pot do prijateljskega sodelovanja in mirnega sožitja.

Avstrijski gledališki letopis

Vsak, ki se hoče pogloblje spoznati z gledališkim življenjem v Avstriji, bo z zanimanjem segel po najnovejšem Avstrijskem gledališkem letopisu, ki je pred nedavnim izšel za sezono 1965-66. Pri dunajski založbi Koska založeni letopis sta uredila Friedrich Langer in Hans Lossmann, grafično pa ga je oblikoval Franc Csarmann.

Slovenci zastopani v izboru evropske radijske igre

Berlinska založba Henschel je izdala zanimivo knjigo z naslovom "Dialogi", v kateri je objavljenih 14 radijskih iger različnih evropskih avtorjev. Zastopana so imena mednarodno znanih in priznanih avtorjev, kot na primer Friedrich Dürrenmatt, Albert Camus in drugi.

Za Slovence je vsekakor razveseljivo, da je v tej knjigi zastopana tudi slovenska radijska igra, in sicer "Balada o trobenti in oblaku", ki jo je po istoimenski noveli Cirila Kosmača priredil za radio Mitja Mejak. To pomeni visoko priznanje tako umetniški vrednosti Kosmačeve proze kot dognani prireditelji Mitje Mejaka.

Izmenjava kulturnih dobrin

služi medsebojnemu spoznavanju in razumevanju

Mesečna revija "Dialogi", ki jo izdaja Zveza kulturnih delavcev v Mariboru, zalaga pa mariborska založba Obzorja, je napravila s svojo zadnjo številko letnika 1966 nov korak po poti izmenjave kulturnih dobrin med obema sosednima narodoma in deželama: celotno sto strani obsegajočo številko je namreč posvetila »srečanju s povojno avstrijsko literaturo«.

»Avstrijsko« številko Dialogov je uredil graški pesnik in pisatelj Alois Hergouth, ki je že pred leti navezal prijateljske stike s slovenskimi književniki ter se uspešno prizadeva za medsebojno izmenjavo predvsem med Stajersko in Slovenijo. Za »Dialoge« je pripravil reprezentativen izbor sodobne avstrijske poezije, proze in esejistike, pri katerem je upošteval najrazličnejše struje današnje literature in predstavil slovenski javnosti dolgo vrsto pesnikov in pisateljev, s slikovnimi prilogi in vinjetami pa odprl tudi pogled v avstrijsko likovno umetnost. Prav tako dragoceni pa so tudi njegovi biografski podatki avtorjev, katerim je dodal še pregled priročnikov in bibliografij o sodobni avstrijski literaturi ter najvažnejših literarnih revij, ki izhajajo v Avstriji.

Kakor je bila potom Dialogov predstavljena slovenski javnosti sodobna avstrijska književnost, tako namerava graška revija »Wort in der Zeit« še letos posredovati avstrijski javnosti pregled nove slovenske lirike. Taka izmenjava kulturnih dobrin nedvomno prispeva k medsebojnemu sporazumevanju in razumevanju med sosednima narodoma.

KULTURNE DROBTINE

Tržaškim Slovincem so pristojne oblasti dovolile, da svoje šole poimenujejo po zaslužnih kulturnih delavcih. Tako je slovenska šola na Opčelnah konec minulega leta dobila ime po pesniku Srečku Kosovelu, šola v Dalini je bila v prvih dneh tega leta imenovana po pesniku Simonu Gregorčiču, zdaj pa je šola v Nabrežini dobila dovoljenje, da nosi ime po pesniku Igu Grudnu.

Tudi na letošnjem glasbenem festivalu "Praška pomlad" bodo sodelovali številni priznani ansambli iz raznih dežel. Avstrijo bodo zastopali dunajski filharmoniki pod vodstvom prof. dr. Karla Böhma, udeležbo pa so napovedali poleg vodilnih češkoslovanskih ansamblov še leningrajski filharmoniki, pariški Lamoureux-orkester in državna godba iz Berlina.

Študijska knjižnica v Mariboru je javnost presenetila z dokaj nenavadno razstavo: predstavila je namreč raztrgane knjige, popackane revije in poškodovane časopise. Namen te razstave je opozoriti bralce, naj bolj pazijo na knjige, kajti knjižnica je morala za poškodovane in izgubljene knjige plačati velike vsote denarja, da je lahko pustila popraviti oziroma nadoknaditi svoje zaloge.

Prvič v zgodovini je bila v Španiji ustanovljena posebna nagrada za literaturo v katalonščini. Po znanem katalonskem pesniku Jacintu Verdaguerju imenovano nagrado bodo vsako leto podelili za najboljšo katalonsko knjigo.

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze je v Trstu gostovalo lutkovno gledališče iz Ljubljane, ki je v mali dvorani Kulturnega doma uprizorilo igrice "Volk in kozlički" ter "Mali strah Bav-bav".

Predsedstvo skupnosti jugoslovanskih univerz je sklenilo, da bo letošnji mednarodni seminar "Univerza danes" v Dubrovniku od 20. do 30. julija. Ugledni predstavniki univerz iz mnogih držav bodo razpravljali o različnih vidikih razvoja in sodelovanja med univerzami in gospodarstvom.

Na svetovni razstavi v Montrealu bo Avstrija predstavila tudi svojo umetnost. Avstrijski umetniki bodo sodelovali na veliki mednarodni razstavi umetnosti, poleg tega pa bodo za razstavo pripravili tudi vrsto slik in plastik, ki bodo prikazovale posamezne veje avstrijskega gospodarstva.

Nova Metropolitanska opera v New Yorku

združuje sijaj preteklih časov s sodobno tehnično popolnostjo

S slavnostno predstavo se je minulo jesen začela v newyorški Metropolitanski operi nova sezona, ki pomeni zgodovinsko prelomnico, saj se ni začela v slavni stari "Met", marveč v povsem novem gledališču, ki upravičeno velja za največjo in najmodernejšo operno hišo sveta. Zgradba, katere tloris zavzema 8000 kvadratnih metrov velik pravokotnik, je stala 50 milijonov dolarjev (v našem denarju približno 1.300.000.000 šilingov) ter po svoji ureditvi združuje sijaj preteklih časov s tehnično popolnostjo sedanosti. Tako bo nova operna hiša nadaljevala tradicijo stare "Met", na katere odru so se odigravale v dobrih osemdesetih letih najodličnejše predstave v operni zgodovini.

Sredstva za gradnjo nove operne hiše so prispevale vse ameriške države in tudi mnoge tuje dežele, med katerimi sta se zlasti izkazali Avstrija in Zahodna Nemčija, ki sta tako hoteli izraziti hvaležnost za pomoč Amerike v prvih povojnih letih. Naša država je podarila novi Met velikanske kristalne lestence v vrednosti več milijonov šilingov. Izdatno pa so pomagala tudi številna ameriška gospodarska podjetja, razne ustanove in zasebniki, tako da iz javnih sredstev ni bilo treba prispevali niti dolara, kar vsekakor preseneča, če pomislimo, da na primer v Avstriji gledališča potrebujejo visoke javne subvencije že za svoje redno obratovanje, da o gradnji novih gledališč niti ne govorimo.

Notranjost nove operne hiše je takšna, kakor si jo večina predstavlja: dosti rdeče barve, zlata in kristala. skratka vse zelo imenitno. Dvojno stopnišče, pogrnjeno z rdečo preprogo, vodi h glavnemu foyeru z dvema stenskim slikama Marca Chagalla, ki je ustvaril tudi stropne slike pariške Opere. Avditorij v obliki podkve in s klimatsko napravo je po načrtu in obsegu podoben tistemu v stari operni hiši. Morda učinkuje zaradi plišastih prevlek bolj kakor škaflica za nakit. Stene so obložene z lesom v barvi rdečega vina z lesketom svile.

Ko ugasnejo luči in se dvigne zastor, potegnejo zunanji dvanaest lestencev v strop, ki je visok 22 metrov ter pozlačen s 23-karatnim zlatim folijem. S tem omogočijo gledalcem boljši pogled na oder in preprečijo, da bi lestenci kvarili akustiko. Prepozni obiskovalci po začeti predstavi ne morejo več v temi iskati svojih sedežev, marveč morajo do odmora počakati v foyeru, kjer pa dogajanje na odru lahko zasledujejo na televizijskem zaslonu.

Oder nove opere je šeskrat večji od tistega v stari hiši. Zavese so zvočni dušilci, ki po potrebi ločijo zadnji oder in oba stranska odra od osrednjega; to omogoča sočasno vaje na vseh štirih odrih. Dekoracije sestavljajo v kleti in jih z dvigali spravljajo na oder. Samo pritisk na gumb zadošča, da se celotna odrska slika neslišno premakne na levo ali desno, naprej in nazaj ali pa se vrli v krog. Vprašanje akustike v avditoriju je arhitekt Wallace K. Harrison rešil po najboljšem zgledu zvočnih instrumentov na svetu — po violinah graditeljev slavnih gosli iz Cremona v 17. stoletju. Zračne blazine polnijo prostor med leseno oblogo na stenah in betonom z njimi. Naslonjala, prevlečena z rdečim plišastim mohairjem, so lesena in na odru so v dele opreme nevidno vgrajeni leseni zvočni reflektorji. Razdelitev prostorov upošteva v največji meri posebne želje vseh kategorij osebja, kajti pri izdelavi načrtov so upoštevali tudi nasvete igralcev in pevcev, članov ravnateljstva, garderobierjev, glasbenikov in odrskih delavcev.

Čeprav je nova operna hiša vsestranski višek današnje tehnike, pa slovo od stare Met nikakor ni bilo lahko. Mnogi ljubitelji opere so sprejeli selitev iz starega v novo poslopje kot izdajo; zanje je stara "Met" vse preveč povezana s tradicijo. Kdor je v njej poslušal umetnike, kakor so bili Caruso, Lauritz Melchior, Kirsten Flagstad in nešteti drugi, gleda na staro operno hišo kot na svetišče. Zato ni čudno, da se je našla precejšnja skupina ljudi, ki so sprožili posebno kampanjo, da bi staro poslopje dali pod spomeniško varstvo. Toda prevladali so gospodarski vidiki: samo restavratorska dela na starem poslopju bi zahtevala najmanj 15 milijonov dolarjev, poleg tega pa bi se morali odpovedati letni najemnini skoraj pol milijona dolarjev, kolikor bo prinašala poslovnega zgradba, ki jo bodo zgradili na prostoru stare "Met".

Posebno težko je bilo seveda slovo umetnikov, ki so v stari operni hiši doživljali veličastne nastope in svoje velike uspehe. "Selimo se s solzami v očeh," so dejali, "vendar se selimo!" Švedska sopranistka Birgit Nilsson pa je po poslovnih predstavi v stari hiši vzela dve pesli prahu z odrskih desk in dejala: "Eno bom obdržala za spomin, drugo pest prahu bom raztresla po odru nove hiše, ker upam, da ga bo nekaj ostalo v špranjah in tako ohranilo tradicijo stare Met."

Od 15. aprila naprej:

Odperta meja na Stolu in na Peci

Na poti obojestranskega pospeševanja alpinizma v območju Karavank sta se Avstrija in Jugoslavija sporazumeli, da za poletni čas odpreta mejo na Stol in na Peco. Prestop meje bo mogoč od 15. aprila 1967 naprej. Za prestop bo za avstrijske in jugoslovanske državljane zadostoval veljaven potni list ali pa obmejna izkaznica, ki drugače velja za prestop meje v okviru maloobmejnega prometa med Avstrijo in Jugoslavijo.

V podrobnem sporazumu določa:

● V območju Stola (2236 m) je prestop meje mogoč z Mačenske planine in Celovške koče čez mejni prehod na sedlu Belšice (kota 1840) in od tam na jugoslovanski strani naprej do Stola in do Prešernove koče. Prehod na sedlu Belšice bo odprt od 15. aprila do 15. novembra vsak dan od sončnega vzhoda do njegovega zatonja.

● V območju Peci je prehod mogoč od Sedmih koč čez mejni prehod Kordeževa glava (kota 2126) naprej na jugoslovanski strani meje do koče na Peci. Prehod bo odprt od 15. aprila do 15. oktobra vsak dan od šestih zjutraj do petih popoldne.

Sporazum izrecno določa, da izven tega časa prehoda ni mogoče prekorčiti, izjema so edino primeri višje sile. Alpinisti in turisti se morajo držati določenih poti. Za vzdrževanje in oznako teh poti bosta skrbela Avstrija in Jugoslavija, vsaka na svoji strani meje. Prestop meje je dovoljen tudi skupinam, vendar je število udeležencev omejeno s 15 osebami.

Vsak turist se sme na drugi strani meje zadrževati tri dni. Na prtljaji sme nositi seboj predmete za osebne potrebe vključno potrebne turistične opreme in provianta. Osebo prtljago in turistično opremo mora pri povratku prinesiti nazaj. Prenos orožja je prepovedan.

Koroška varnostna direkcija dodatno sporoča, da na avstrijski strani teh mejnih prehodov ne bo postavljala obmejnih straž.

Selska požarna bramba pred svojo 40-letnico

Minulo soboto so se člani požarne brambe Sele zbrali k svojemu letnemu občnemu zboru. Občni zbor je potekal v znamenju priprav na praznovanje štiridesetletnice obstoja in s tem povezano na praznovanje prevzema novega gasilskega doma. Zaradi teh dveh okoliščin je bil občni zbor dobro obiskan. Poleg številnih gasilcev je poveljnik Tomi Ogris med navzočimi še lahko pozdravil poveljnika območja Borovlje Strugarja in župana Hermana Velika.

Uvodoma so se selski gasilci na tem občnem zboru spomnili umrlega ustanovnega člana, višjega gozdarja Miklavža Maurerja. Iz poročila poveljnika je bilo razvidno, da so imeli selski gasilci tudi lani spet veliko vaj in da stojijo z njimi nad povprečjem. Zato je tudi njihova usposobljenost na zavidljivi višini, kar

ni pokazala le zadnja alarmna vaja, marveč tudi njihov nastop ob priložnosti decembrske vremenske katastrofe v Selah. Žal je nastop tudi pokazal, da oprema požarne brambe ne odgovarja potrebam in zahtevam pri katastrofah. Ob pomoči občine in drugih činiteljev hoče poveljnik ta nedostatek v najkrajšem času odpraviti.

Prebivalci Sel lahko mirnega srca gledajo na svoje gasilce, ki so vedno v pripravljenosti odločeni, da pomagajo svojem bližnjemu. Najboljši dokaz tega je pohvala, ki so je bili deležni od deželnega poveljnika gasilcev, ko je bil na inšpekciji v Selah. Pohvalne besede pa jim je izrekel tudi poveljnik območja Borovlje, ki jim je tudi s svoje strani obljubil vso mogočo podporo. Istočasno se je zahvalil tudi občini za novi gasilski dom, nakar je odlikoval dolgoletne člane požarne brambe.

Zaključno je spregovoril še župan Velik. Odlikovanim gasilcem je čestital in se zahvalil za njihovo zvestobo v službi bližnjemu. Župan je ob tej priložnosti tudi sporočil, da bo občina letos izpolnila dolgoletno željo, ko bo na Ravnih v Srednjem kotu zgradila vodni bazen za potrebe gasilcev. Seveda bo v jubilejnim letu upoštevala v proračunu tudi druge njihove želje. Prvo darilo ob štiridesetletnici selskih gasilcev pa predstavlja novi gasilski dom, ki bo ob praznovanju štiridesetletnice izročen svojemu namenu.

VABILO

Osmošolci (8a) slovenske gimnazije v Celovcu vabimo na veseloigro

NAMIŠLJENI ZDRAVNIK
(H. Weigel)

v nedeljo 29. januarja 1967

- ob pol treh popoldne v kulturnem domu v LOČAH
- ob pol osmih zvečer pri Tišlarju v ŠT. JANŽU NA ROŽU.

SMUČARSKI SKOKI ZA ZILJSKI POKAL:

Zahomec ima obetajoč naraščaj

Trinajsti mednarodni smučarski skoki na 60-metrski skakalnici Stanka Bloudka v Zahomcu minulo nedeljo so pokazali, da ima Športno društvo Zahomec odličen naraščaj skakalcev. V skupini Mladina I so prvih pet mest zasedli Zahomčani, pa tudi v skupini Mladina II je prvo mesto zasedel Zahomčan.

Najboljši dokaz nadebudnosti mladih zahomških skakalcev pa je dalo v nedeljo dopoldne izvedeno deželno mladinsko prvenstvo v smučarskih skokih v Beljaku, kjer je med mlajšimi šolarji postal član zahomškega društva Sepi Gratzler deželni prvak (28,5, 29, 176,1), Karli Schnabl (29, 29, 199,3) pa deželni prvak med starejšimi šolarji. Tretje mesto v tej skupini je zasedel Zahomčan Hanzi Wallner (28,5, 28, 196,2).

Smučarskih skokov v Zahomcu pod pokroviteljstvom deželnega glavarja Sime, ki ga je zastopal deželni poslanec Willi Sereinigg, se je udeležilo 23 skakalcev s Koroške in 8 iz Jugoslavije. Italijani so bili zadržani. Med skakalci je tokrat manjkal domačin Janko Zwitter, drugi v deželnem prvenstvu v nordijskih disciplinah. V tem času je bil skupno z deželnim prvacom Baldurom Preimlom na smučarski turneji na Poljskem.

V posameznih skupinah so si vodilna mesta osvojili naslednji skakalci:

MLADINA I. — 1. Karli Schnabl (41,5, 43, 149,6), 2. Hanzi Millonig (41, 42, 142,4), 3. Sepi

Gratzler (39, 38,5, 141,5), 4. Hanzi Wallner (39,5, 41,5, 140,9), 5. Robert Fritzer (40,5, 41, 139,7), vsi ŠD Zahomec.

MLADINA II. — 1. Hanzi Schnabl, ŠD Zahomec (46, 46,5, 167), 2. Manfred Sommer, SK Feldkirchen (40,5, 40, 149,6).

JUNIORI. — 1. Ivo Konc, Slovenija (50,5, 48,5, 184,7), 2. Johann Schöffmann, SV Vrba (47,5, 47, 173,6), 3. Gorjanc Janez, Slovenija (46, 46,5, 172,5), 4. Valentin Hebein, ŠD Zahomec (42,5, 43, 150,4), 5. Slednji stoji v deželnem prvenstvu juniorov na četrtem mestu.

SPOŠNI RAZRED. — 1. Miro Oman (51,5, 51,5, 203,4), 2. Stanko Smolej (52, 52, 203,2), 3. Peter Štefančič (49, 50, 194,2), 4. Jože Daužan (51, 51, 194,1), 5. Marjan Koprivšek (48,5, 49,5, 182,4), vsi Slovenija, 6. Dieter Janz, Zollwache (47, 47, 178,2), ki je bil hkrati najboljši koroški skakalec.

Splošna razvrstitev je dala isto razvrstitev, kakor splošni razred. Zmagovalec tekme je bil Miro Oman, ki je prejel tudi letošnji Ziljski pokal. V splošni razvrstitvi so od Zahomčanov zasedli Hanzi Schnabl 11. mesto, Valentin Hebein 14. mesto, Karli Schnabl 15. mesto, Franci Wiegeler, pionir smučarskih skokov v Zahomcu in trener društva, ki mu tudi tokrat gre velika zasluga za pripravo skakalnice za tekme, pa je zasedel 16. mesto.

Med številnimi pokali je za te tekme tudi Slovenski vestnik daroval svoj pokal.

OD 9. DO 20. FEBRUARJA V CELOVCU:

Osmo gostovanje dunajske drsalne revije

Kakor vsako poletje v znamenju avstrijskega lesnega sejma bo Celovec čez 14 dni spet stal v znamenju gostovanja dunajske drsalne revije. Spet bo številčno bogati in umetniško radodarni ansambel revije "razpel svoje šotore" v Celovcu. Spet bodo prišli iz Koroške in sosednih dežel, zlasti pa iz Slovenije desetstisoči na celovške predstave dunajske drsalne revije, ki se je poleg Španske dvorne ja-halne šole in ansambla "Wiener Sängerknaben" v širnem svetu uveljavila kot svetli biser z Dunaja.

Pod naslovom "Maškarade" se bo v dneh od 9. do 20. februarja vsak dan ob pol tretji uri popoldne in ob pol osmih zvečer dunajska drsalna revija predstavila s svojim 28. sporedom. Kakor vse dosedanje je tudi tega pripravil njen iniciator in režiser Will Petter, medtem ko njegova soproga Edith Petter pri tem sporedu slavi 25-letnico svojega predanega sodelovanja kot koreograf revije. Tretji v vrsti vodstva revije, glasbenik prof. Robert Stolz, pa je tokrat petnajstič napisal glasbeno spremljavo za očarljive nastope solistov in baleta.

Prvo "poskušajo" letošnjega sporeda smo novinarji iz Koroške, Slovenije in Hrvaške ter Furlanije-Julijske krajine dobili spet na Dunaju. Po njej lahko z mirno veseljo ugotovimo in zapišemo: "Maškarade" prinašajo v Celovec nekaj novega, še lepšega in dražljivejšega, kakor so prinašala dosedanja gostovanja. Ta ugotovitev se ujema s priznanji, ki so jih zapisali umetnostni kritiki, ki so z okroglo 800.000 obiskovalci prisostvovali dosedanjim predstavam "Maškarad" v Passauu, Nürnbergu, Lütlichu, Antwerpenu in Berlinu, preden se je ansambel predstavil na "domačem ledu" na Dunaju. Do podobnega zaključka pa bodo prav gotovo prišli obiskovalci revije v Celovcu, za njimi pa tudi desetstisoči obiskovalcev pri gostovanjih v Krefeldu in v Moskvi, ki sta še v tej sezoni na vrsti.

Po vsem tem je vprašanje za vsebino "Maškarad" na mestu in upravičeno. Toda vsakdo, ki bi se lotil njenega opisa, bi bralca raz-

očaral. Izredno težko, takorekoč nemogoče je s svinčnikom zapisati in črnilom odtisniti na papir vlis tega slikovitih kostumov, blišča in očarljive razsvetljave polnega nastopa. Iz uverture preide v mogočno prezentacijo, nakar gledalca mahoma postavi v prodajalno punčk, od tam pa pred hotel "divjega zahoda", kjer poka, da "mrlih skoraj ni mogoče šteti". Nesporo svoj višek dosežejo "Maškarade" s karnevalom v Riu, kjer tekom petih minut blešči 200 kostumov preko ledu.

Drugi del je posvečen navadam in zbadljivkam domačih in tujih turistov v Avstriji, nastopu opičjega para Jacky in Joe, konča pa se z gala večerom v drsalni palači in s tradicionalnim Donavskim valčkom, ki slavi letos svojo stoletnico. Pravičneje bi vendar vso pestrost nastopov, ki trajajo 3 ure, mogel predložiti le barvni film; pero in tiskarsko črnilo tega ne zmoreta. Zato naj na tem mestu zadostuje, če povemo, da s 600 kostumi noben

evropski ansambel nima tako bogate garderobe, kot jo ima ansambel dunajske drsalne revije v programu "Maškarade". V njih ni nič manj kot 17.000 metrov blaga, njihova izdelava pa je vzela dve leti časa.

Zaključno le še opozorilo na s- liste "Maškarad", katerih je med 53 nastopajočimi 16. Med njimi je na prvem mestu dvakratna evropska prvakinja in druga v svetovnem prvenstvu Hanna Eigel, nadalje Emmy Puzinger, večletni simbol revije, nemška prvakinja Inge Paul, Michele Colberg iz Lütlichu in Alena Augustova iz Prage. Kot zakonca nastopata Parižanka Monique Heininger in njen soprog Felix. Med moškimi umetniki so Fernand Leemans iz Antwerpna, ki je kot umetni drsalec "obražjal" takorekoč ves svet, Helmut Loeffke, rodom iz Frankfurt, nemški prvak Hugo Dümmler, dunajski "dolgin" Herbert Bobek, Richard Ledwig iz Katovic, veliki komik iz Amerike Hamilton Brown in švicarski "pevec na ledu" Lucien Meyer, ki je istočasno "šel" atraktivnega nastopa opičjega para Jacky in Joe. Glasbeni dirigent revije je dunajčan Anton Marik. (bl)

VABILO

Južnokoroški krožek za zrejo in platanje prašičev Pliberk ima v nedeljo 29. januarja 1967 ob desetih dopoldne v prostorih gostilne Breznik v Pliberku

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

h kateremu so vsi člani prisrčno vabljeni.

Upravni odbor

Drevlje

Po krajiši, trdovratni bolezní je v celovški bolnišnici v četrtek minulega tedna preminul po spodnji Ziljski dolini znani in spoštovani trgovec in gostilničar Jožef Fina v Drevljah.

Pogreb pokojnega je bil v soboto popoldne na pokopališču v Gorjah. Ob veliki udeležbi žalnih gostov je pogrebne obrede opravil domači župnik Kuchling, ki se je od rajnega poslovil kot njegov dušni pastir. Od odprtem grobu pa se je od njega poslovil tudi predsednik združenja trgovcev.

Zalujoči ženi, hčerkama in zetoma ter ostalim sorodnikom pokojnega naše iskreno sožalje.

Slovensko prosvetno društvo "Edinost" v Škofičah

Vabilo na

Družabni večer

v nedeljo 29. januarja 1967 ob pol osmih zvečer v gostilni
BÜRGER V ŠKOFIČAH

Sodelujejo:

pevski zbori SPD Hodiše, Škofiče in Loga vas,
inštrumentalni kvintet s solisti,
dekliški pevski zbor
in humoristi.

Za ples igra godba
„Veseli Rožani“.

Škocijan

Občinski svet občine Škocijan je za leto 1967 prevzel spet velike naloge. Najbolj so te naloge razvidne iz sklenjenega občinskega proračuna, ki obsega okroglo 7 milijonov šilingov dohodkov in izdatkov.

V tem proračunu je občinski svet določil 1,5 milijona šilingov za občinske gradnje, 2,4 milijona šilingov pa za javne ustanove in pospeševanje gospodarstva v občini, ki je v pravem pomenu besede središče turizma

Celovška konzumna zadruga:

140 milijonov šilingov prometa

Kakor poroča uprava celovške konzumne zadruge je ta organizacija samopomoči potrošnikov v letu 1966 dosegla 140 milijonov šilingov prometa. K temu gospodarskemu uspehu so največ pripomogle solidne cene in ugodne posebne ponudbe gospodinjanskega blaga. Posebno dober je bil promet s svežimi piščanci. Pa tudi prodaja tekstilnega blaga in pohištva je za beležila lepe uspehe, saj je na skupnem prometu udeležena s 23 odstotki. Ne na zadnje je h lepe-mu poslovnemu uspehu pripomogla modernizacija postrežbe.

Lani je bilo 6 poslovalnic preurejenih na samopostrežbo, s čemer se je tekom štirih let število samopostrežnih poslovalnic pove-

v Podjuni. Za šolstvo je v proračunu določenih 751.000 šilingov, nadaljnjih 92.000 šilingov pa je določenih za mladinsko skrbstvo. Za kulturno dejavnost v občini je občinski svet dal na razpolago 40.000 šilingov.

Občinski proračun je bil tokrat sklenjen proti glasovom OVP.

Na slovenskem plesu zgubljeni zlati ženski prstan s kamnom lastnica dobi v uredništvu Slovenskega vestnika, Celovec, Gasometergasse 10.

KOLENDAR

Petek, 27. januar: Janez Zl.
Sobota, 28. januar: Peter Nol.
Nedelja, 29. januar: Frančišek
Ponedeljek, 30. januar: Martina
Torek, 31. januar: Peter
Sreda, 1. februar: Ignacij
Četrtek, 2. februar: Svečnica

Utrinki iz skandinavske zime

Nizke temperature, ki jih v srednjeevropskih deželah pojmujejo kot mráz, zaradi katerega prihaja do zastoja v gospodarskem življenju, so v Skandinaviji neizogibna zimska vsakdanjost. Na evropskem severu so vajeni obilice snega in hudega mraza; temu se je življenje že zdavnaj prilagodilo. Skandinavci premagujejo zimske nevšečnosti z izkušnjami mnogih rodov, seveda pa si pomagajo tudi z najnovejšimi dosežki tehnike in znanosti. Kajti zima na evropskem severu traja do pet mesecev.

Ko zapade v skandinavskih deželah prvi sneg, je živo srebro v termometrih skoraj vedno pod lediščem. Jezerske in rečne gladine otrpnejo pod ledeno skorjo. Na Balliku led onemogoči plovbo po severnih pristaniščih, tako da morajo rudo prevažati na jug dežele z železnico. Za ladjedelnice in prevoznike družbe na zahodni obali Švedske imajo uvedeno posebno službo, ki po telefonu obvešča o ledu v Oeresundu in Kattegatu.

Značaj za krmilom

Vožnja z avtomobilom je stvar značaja. Američani se oprijemajo tega spoznanja tudi za testiranje vodilnih sodelavcev. Zadeva se začne s tem, da mora kandidat za vodilno mesto v kakšnem podjetju po opravljenih preizkušnjah na vseh drugih področjih, ki so tam obvezne, nazadnje še personalnega vodjo z avtomobilom odpeljati na določeno mesto zaradi nujnega opravljanja. Personalni vodja med vožnjo opazuje kandidatovo ravnanje za krmilom ter je izid teh opazovanj pomemben činitelj pri odločitvi glede namestitve.

In kako tolmačijo različne oblike obnašanja za krmilom?

● Kdor prehiteva brez pravega vzroka, s tem pokaže, da ne more nikogar videti pred seboj; zelo verjetno niti v poklicu ne.

● Neprestano kritiziranje drugih cestnih uporabnikov je nesporen dokaz, da se postavlja sam kot boljši in ga sploh veseli kritizirati druge.

● Malomarna drža med vožnjo in tudi držanje volana z enim samim prstom je zgovorna priča, da je kandidat prejkone malo nadut in drži celo lastno usodo zelo naravno v rokah.

● Stalno prekoračevanje najvišje dopustne hitrosti govori za to, da je človek v jedru precej objesten, poleg tega pa tudi še nekoliko labkomišljen in brezobziren.

● Kdor ne upošteva prometnih znakov, kadar živi v veri, da ni nobenih prič, ki bi to opazovale, se sam izdaja kot nepoštenjak in zavratnež.

● Kdor se ne ustavi, če vidi drugega avtomobilista v stiski, izpričuje, da je brez srca in usmiljenja, če ne pravi surovež.

● Če voznik kar naprej daje svetlobne in zvočne signale, večidel celo brez prave potrebe, kaže precej nedvomno, da je do skrajnosti neustojan in slab živcev.

● Kdor vozi počasi, pa čeprav ni nobene ovire, da bi vozilo pognal do dopustne skrajne hitrosti, si s tem ravnanjem izdaja sprichovalo o bojazljivosti in pretirane previdnosti.

Lopata za sneg sodi v švedski zimi k lepemu vedenju. Avtomobilisti morajo skoraj vsako jutro vihteti lopato, če hočejo do svojih garaž. V Stockholmu se dnevno ukvarja s snegom skoraj tisoč motornih vozil — plugov, traktorjev, posipalnikov in tovornjakov. Železniške kretnice in signale ogrevajo električne naprave, kljub temu pa so na dnevnem redu velike zamude vlakov. Večina parkirnih prostorov je opremljena s priključki za ogrevanje avtomobilskih motorjev, ki so pokriti s koci in kapucami na zadrgo.

Posebno dobro so pripravljeni na zimo na Švedskem. Helikopterji razvažajo pošto in živila. Šole imajo urejena zasilna bivališča za otroke iz oddaljenih vasi. Izvršna reševalna služba pomaga avtomobilistom, ki obličiijo v snegu. Kmetijska letala vozijo srnam, zajcem in losom seno in drugo krmo. Policijske patrulje rešujejo v jezerki led ujele labode, povsod ljudje krmijo močvirske in obalne ptice.

Vse hiše, tudi najmanjše, imajo toplotno izolacijo. Na podeželju še marsikje kurijo z brezovimi poleni, v mestih ogrevajo z elektriko. Švedinje nosijo smučarske hlače, marsikatera jih v restavracijski garderobi obesi hkrati s plaščem. Smučarska obutev in debele platnene rokavice so v otroških očeh koristna eleganca, kučme so običajno pokrivalo moških glav.

Švedska stanovanja so pozimi pravi rasti-

linjaki. Povsod ovijalke in lončnice, v dolgi in temni zimi si ljudje prinesejo v hiše del zelene narave. Hkrati jedo več in uživajo bolj masno hrano; zlasti poulični prodajalci vročih klobas imajo velik promet.

Pozimi prebere Šved dvakrat toliko časopisov in revij ter osemkrat več knjig kot poleti. Seveda kupi trikrat več cvetlic, ki jih posebna letala dovajajo iz južnih krajev. Cvetlice so drage, toda ljudje jih kupujejo — ker imajo zanje posebno postavko v družinskem in osebnem proračunu.

Obdobje ultrazvoka na pragu

Ultrazvok, dasiravno še ni popolnoma raziskan, navdihuje mnoge akustike za razne tehnične zamisli. Uporabljajo ga že zelo na široko v raznih panogah industrije, kemije, farmacije, strojegradnje in drugod.

Naj navedemo en sam izreden primer vpliva ultrazvoka na materijo. Če kanemo na trdno ploščo kapljico tekočine, v kateri je raztopljen čvrst abraziven prašek in če nanjo naperimo konico ultrazvočnega vibratorja, bo kapljica predrla v ploščo kakršnekoli trdnosti, pa četudi bi bila izdelana iz samega diamanta.

Povsem razumljivo je, da so znanstveniki akustiki svetovnega slovesa porabili nemalo časa in črnila, da bi z jezikom formul pojasnili, kaj se dogaja s kapljico in v čem je ves proces. Ustvarili so cele teorije o rezanju s pomočjo ultrazvoka, pri čemer so iznašli in jemali v poštev komplicirane vloge, ki jih v tem procesu igrajo mikrotokovi in valovanje v tekočinah in prav tako tudi kavitacijski mehurčki. To so bile zelo koristne in potrebne teorije, kajti v Sovjetski zvezi, pa tudi po drugih državah že izdelujejo stroje za obdelovanje kovin s pomočjo ultrazvoka. Toda teorije ostanejo samo modrovanja na papirju, če

se opirajo na posredne in nedognane eksperimente, medtem ko dejanski mehanizem rušenja še niso mogli zaslediti z golim očesom.

Na tem področju je zelo pomembno delo, ki ga je objavil sovjetski znanstvenik Vsevolod Kazancev, ki se mu je posrečilo spoznati ves rušilni proces z ultrazvokom. Uspelo mu je, da pojasni vse elemente, ki so potrebni za izkoriščanje te teoretične iznajdbe v praktični obdelavi materialov, celo najtrših kovin. Svoje eksperimente je posnel s posebno filmsko kamero za hitre posnetke, tako da so postale vidne vse etape procesa. Pri tem se je pokazalo, da je mehanika dela sodobnega ultrazvočnega instrumenta neverjetno preprosta in da je v svojem bistvu podobna tehnologiji kamene dobe. Razlika je le v tem, da napravi ultrazvok v eni sekundi toliko udarcev po materialu, kolikor jih zmora dober delavec približno v dveh mesecih.

Točno spoznanje fizikalnega procesa je pripeljalo do tehnične zmage in fiziki so skupno s tehničnimi strokovnjaki in konstruktorji vnesli važne spremembe v celotno shemo ultrazvočnih aparatov za obdelovanje kovin. Uresničili so dosedaj neslutene hitrosti pri rezanju materiala z ultrazvokom, hitrosti, ki daleč prekašajo vse, kar je bilo do sedaj doseženega na tem področju tehnike.

Noben od trdnih materialov, pa najsi bo še tako trd, se ne more upirati ultrazvoku. Ne diamant, ne rubin, ne kremen. Tako se ultrazvok spreminja v ustvarjalno orodje, tako precizno, da z njegovo pomočjo izvajajo najfinejša rezanja, ki bi se jih ne sramoval najbolj več kirurg na svetu.

Nastopa torej ustvarjalno obdobje ultrazvoka. Akustika, ki jo je nekdaj svoječasno naduto imenoval »nauk o prostem premikanju zraka« začenja biti proizvodna sila.

Gibanje – najboljšo zdravilo za srce

Ko je neki ameriški zdravnik proučeval moč mišic šolskih otrok, je prišel do zanimivih ugotovitev: v raznih evropskih deželah je bilo med otroki šolske starosti samo osem odstotkov učenčev in učencev, ki niso bili kos določeni telesni obremenitvi, pri mladih Američanih pa kar 65 odstotkov njihovih starostnih vrstnikov.

V obdobju povsem avtomatizirane civilizacije bi se lahko človek odrekel praktično vseh mišic, ki jih ima človeško telo, vseh razen ene — srca. Znano je, da je pri ljudeh »s sedežim poklicem« srčni infarkt pogostejši kot pri tistih, ki opravljajo težko fizično delo. Nezadostno gibanje je pri tem bržkone večjega pomena kakor neustrezna prehrana.

Pri ljudeh, ki ne delajo fizično, deluje srce neekonomično, to pomeni, da porabi preveč energije za premajhno storitev. Človeku, ki ne dela fizično in nima vaje, bije srce hitreje kakor tistemu, ki dela. Življenjska doba finskih tekačev na dolge proge je za sedem let daljša kakor tistih njihovih rojakov, ki večinoma sedijo.

Thomas Cureton, ravnatelj raziskovalnega zavoda za telesno vzgojo pri univerzi Illinois, je pregledal v Chicagu okoli 20 tisoč moških in žensk srednjih let, seveda ne bolnikov, marveč ljudi, ki bi jih na splošno prištevali k zdravim. Med njimi jih je bilo le malo v dobri kondiciji. Značilnost te maloštevilne skupine: dober krvni obtok, smotrna porazdelitev krvi in ekonomično delovanje srca.

Cureton ni le pregledoval, marveč je tudi zdravstveno svetoval, in sicer razgibalne vaje za izboljšanje krvnega obtoka: telovadbo, sprva lahko in postopno čedalje težje, tek z vmesno hojo (skupno 3000 m), pohod do 30 km daleč, hladno prho in masažo. Njegov najboljši recept pa se glasi: plavati vsak dan štiristo metrov daleč.

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

● Verjetno največja podzemna jama na svetu je v severnoameriški državi Južna Dakota. Ameriški raziskovalci cenijo, da meri prostornina »Diamantne jame«, ki je znana že nekaj desetletij, trideset milijonov kubičnih metrov, dolžina hodnikov pa je okoli 1500 kilometrov.

● Pred desetimi leti so kirurgi bolnikom, ki so boleli za srčnimi boleznimi, začeli vsajati napravo, ki je regulirala bitje srca. Odtelej so, kot je poročal kirurg Hugh Lawrence na letni skupščini ameriškega zdravniškega društva, s tem postopkom rešili življenje več kot 4000 ljudem.

ROBERT MERLE

18

„Dobro veš, kakšna je bila volja tvojega očeta. Zdaj sem jaz njegov namestnik. Obljubil sem bil tvojemu očetu, da bom storil vse, kar bo v moji moči, da bom poskrbel za moralno in materialno plat tega problema ter za uresničitev njegove volje.“

Privzdignil je glavo in me pogledal naravnost v oči.

„Rudolf, zdaj ti moram zastaviti neko vprašanje. Ali nameravaš spoštovati voljo očetovo?“

Nastala je tišina. Doktor Vogel je s prsti bobnal po mizi in jaz sem zinil:

„Ne.“

Doktor Vogel je za drobec sekunde zamižal, a na obrazu se mu ni zganila niti ena poteza.

„Rudolf, je naposled rekel z resnobnim glasom, »volja mrtvih je sveta.“

Na to nisem nič odgovoril.

„Razen tega dobro veš,“ je nadaljeval, »da je bil tvoj oče glede tega sam vezan na neko zaobljubo.“

In ker še vedno nisem nič rekel, je spet povzel:

„Na neko sveto zaobljubo.“

Še vedno sem molčal in doktor Vogel je čez nekaj časa nadaljeval:

„Tvoja duša je postala kruta, Rudolf, in to je prav gotovo posledica tvojih grehov. A videl boš, Rudolf, mnogotera so pota Previdnosti. Kajti ob istem času, ko te bo hotela kaznovati, bo iz tvojega srca naredila puščavo, ob istem času bo, da tako rečem, zraven zla položila tudi zdravilo, ustvarila bo vse potrebne pogoje, da se boš lahko odkupil.“

Malce si je oddahnil in čez čas spet nadaljeval:

„Rudolf, v času, ko si zapustil svojo mater, je trgovina še kolikor toliko cvetela, vaš finančni položaj je bil trden... če ne trden pa vsaj zadovoljiv,“ se je takoj nato popravił z vzvišenim obrazom. »Po smrti tvoje matere sem najel upravnika. Mož je dober delavec in dober katoličan. Nikoli mu ne bi mogel ničesar očitati. Vendar pa se je promet v trgovini zmanjšal in celotni dohodek komaj pokriva izdatke za vzdrževanje tvojih dveh sester.“

In sklenil je roke na mizi.

„Vse do današnjega dne sem bil potrjen zaradi tega teškega stanja, danes pa sem spoznal, da je tisto, kar sem imel za krivico krute usode, v resnici druga podoba božje milosti. Da, resnično ti povem, Rudolf, mnogotera so pota Previdnosti in v tem trenutku mi je njena volja jasna kakor na dlani: začrtala je tvojo življenjsko pot.“

Malce je premolknil in me pogledal.

„Rudolf, je čez čas nadaljeval z močnejšim glasom, »vedeti moraš, da imaš trenutno eno samo možnost za študij na univerzi, in to je — seveda, če se vpišeš na teologijo — škofijska štipendija, medtem ko se boš lahko hranil v sirotišnici. Za vse drugo, kar bi še potreboval, sem ti pripravljen iz svojega denarja dati vnaprej nekaj denarja.“

Njegove sivo modre oči so v tem hipu zagorele in kakor bi ga postalo sram te nehotene neskrupnosti, jih je brž pokril z vekami. Nato je svoje lepo negovane roke iztegnil na mizni plošči in čakal. Opozval sem njegov

lepi, kamniti obraz, in v tistem hipu sem ga zasovražil iz dna svoje duše.

In spet se je oglasil:

„No, Rudolf?“

Pogoltnil sem slino in rekel:

„Ali mi ne bi mogli dati nekaj denarja naprej tudi za kakšen drug študij?“

„Rudolf! Rudolf!“ se je zavzel in si nehoče dovolil droben nasmešek. „Kako me moreš vprašati kaj takšnega, Rudolf? Kako moreš pričakovati, da bi pomagal pri kršitvi volje tvojega očeta, ko sem vendar izpolnjevalec njegovih poslednjih želja?“

Na to nisem imel več kaj reči. Vstal sem. Doktor Vogel pa je mehko rekel:

„Sedi, Rudolf, nisem še končal.“

Usedel sem se.

„Ves si sredi pregrešnega upora, Rudolf,“ je rekel z žalostjo v svojem lepem, resnobnem glasu, »in ne maraš videti znamenja, ki ti ga je poslala Previdnost. In vendar je to znamenje tako razločno: S tem, ko te je Previdnost uničila, ko te je pahnila v revščino, ti je tudi pokazala edino možno pot, tisto pot, Rudolf, ki jo je določila zate, ki jo je zate izbral tvoj oče...“

Tudi na to nisem imel kaj odgovoriti. Doktor Vogel je prekrizal roke na prsih, se malce nagnil naprej, me pogledal globoko v oči in rekel:

„Ali si prepričan, Rudolf, da ne čutiš poklica za to pot?“

Potem je znižal glas in nadaljeval tiho, skoraj nežno: „Ali si prepričan, da nisi ustvarjen za duhovnika? Daj, ozri se vase. Ali res ni ničesar v tebi, kar bi te klicalo na takšno pot?“

In dvignil je svojo lepo belo glavo.

»Vzoren otrok«

Vzgojiti »vzornega otroka« je ideal mnogih staršev. Toda kjer je v ospredju samo ta želja, so pogosta razočaranja in nezadovoljstvo. Ne smemo si domišljati, da so starši pri vzgoji svojih otrok lahko brez napak. Prav tako ne moremo pričakovati, da se bodo otroci razvili v skladu z idealom staršev.

In kaj razumejo mnogi starši pod »vzornim otrokom«? Otroka, ki je z vsem zadovoljen, ki nikoli ne ugovarja, ki je vedno poslušen in ne pokaže svoje lastne aktivnosti, otroka, ki je pohleven in staršev ne nadleguje s svojimi vprašanji.

Žal najdemo tudi take »vzorne« otroke. Toda cilj staršev naj ne bo vzgojiti »vzornega« otroka, temveč vzgojiti srečnega in zdravega otroka. Otroci ne smejo biti oropani svoje individualnosti, svoje lastne aktivnosti. Majhen otrok ima vso pravico, da včasih malce ponagaja, da je svojeglav. Otroci se morajo od časa do časa razigrati, sprostiti, čeprav s tem povzročajo staršem in vzgojiteljem težave. To je popolnoma normalno, saj so otroci vedno povzročali staršem skrb in težave, saj so se prav s tem razvijali in rasli v odrasle ljudi. Prav zato potrebujejo otroci starše in vzgojitelje.

Ali naj torej pustimo otroke, da delajo po svoje? Ne! To bi bilo ravno tako napačno, kot je napačno vzgajati »vzornega otroka«. In prav v tem so težave pravilne vzgoje.

Toda če je otrok v domačem okolju ljubljen takšen, kakršen je, če se čuti varnega, če ima možnost nabirati si izkušnje in doživeti, če se lahko razvija njegova samostojnost in če dobi priznanje okolice, bo otrok sam po svojem »notranjem nagibu« postal takšen, kakršnega si želijo starši. Cankar je napisal čudovite misli o otrokovih potrebah: »Hudo je otroku in mnogo bridkosti užije, marsikatero solzo potочи, predno spozna, da je človek. Kar mu najbolj hodi na pot, je goreča želja po ljubezni.«

Starši morajo biti srečni, če imajo duševno in telesno razvite otroke — radovedne in včasih tudi trmaste. Ne smejo jim oblačiti prisilnega jopiča »vzornega otroka«; ta otroka samo duševno ohromi in mu vtisne vrsto pasivnih osebnostnih potez. Res je, da sproščen, radoveden, trmast in vedoželjen otrok terja več potrpljenja in ljubezni. Toda to bo poplačano kasneje, ko bodo starši videli, da je otrok sposoben živeti z ljudmi in med ljudmi.

Otrok se mora srečati tudi z različnimi težavami in zaprekami že zelo zgodaj. Starši mu ne smejo odstraniti s poti sleherne težave, ker sicer bo potem v življenju klonil pred najmanjšim neuspehom. Prav tako pa tudi prevelika svoboda spravi otroka v negotovost. Zato morajo starši pri vzgoji postavljati otroku tudi omejitve, ki pa morajo biti pametne in v skladu z razvojnimi obdobji.

Vsakodnevna opora staršev in ljubezen bosta dala otroku moč in trdnost, da bo lahko stopil v življenje z zaupanjem vase in da bo znal živeti z ljudmi v zdravih odnosih. Za dosedo tega pa gotovo ni potrebno, da bi starši za vsako ceno vzgojili »vzornega otroka«.

Sardine
pri raznih narodih

Ribja industrija nam nudi najrazličnejše vrste vložnih rib, ki pa jih navadno ponudimo — ker smo največkrat preleni, da bi jih naložili na krožnik in obložili vsaj s krlji limone — kar v pločevinasti škatli. Kako jih servirajo drugi narodi?

■ DANCÍ jih pomešajo z jajci:

Tanjše rezine črnega kruha namažejo s surovim maslom, sardine odcedijo in jih stlačijo z vilico ter nalahno pridenejo jajčniku. Zmes zagrnejo po maslu in okrasijo s kupčki paradiznikov meze.

■ NORVEŽANI jih servirajo s hrenom:

Surovo maslo razmešajo, mu dodajo dobro nariban hren in sardelni obroček. Sardine z oljem dobro razmešajo, namažejo na kruhove rezine in obrizgajo s pripravljenim maslom.

■ ŠVEDI jih kombinirajo z drugimi delikatesami:

Razpolovljeno pecivo namažejo s sardelnim maslom in obložijo s sardinami, med katere naložijo vrsto kaper, kislih kumaric, rdeče pese in oliv ter na vrh položijo kolobar trdokuhane jajca.

■ ŠVICARJI ponudijo tople:

Prepečenec namažejo s surovim maslom, nanj položijo tanjšo rezino sira in ga premešajo z gorčico. Kruh s sirom pomočijo v drobtine, na hitro ocvrejo po obeh straneh v surovem maslu in na vroče rezine naložijo prav

tako v maslu popečene vroče sardine. Poleg ponudijo limono.

■ ANGLEŽEM ugajajo tudi s sirom:

Sir narežejo na kocke, denejo na košček segretega masla in prilijejo kanec piva. Ko se začne sir topiti, mu primešajo rdečo papriko in malo stolčene gorčice. Zmes namažejo na z maslom pomazan prepečenec, obložijo z razpolovljenimi sardelami, tako da je zunanja stran sardele obrnjena navzgor, ter postavijo za pet minut v zelo vročo pečico. Seveda odstranijo hrbtnico. Podajo vroče z vloženo kisló zelenjavo ali svežo solato.

■ ŠPANCÍ jih pripravljajo z gomoljikami:

Kose belega kruha namažejo s surovim maslom in obložijo menjaje z sardinami, raki in vložnimi feferoni. Vse prevlečejo z gosto majonezo in bogato potresejo s sesekljanimi vložnimi gomoljikami. Velikokrat predrage gomoljike nadomestijo s kukmaki.

■ LITAVCI jih okrasijo s kaviarjem:

Bel kruh namažejo z maslom, nanj nanesejo debelo plast sardinskega pireja, ki ga pripravijo v mešalcu, in v piramidnih kupčkih okrasijo s kaviarjem. Zelene peteršiljeve vejice pozivijo enolično površino.

■ PORTUGALCEM so najbolj všeč z limono:

Olje odcedijo, sardine stlačijo ali zmešajo v mešalcu. Manjšo limono olupijo, prav tako oranžo in oboje sesekljajo. Pečke izločijo. Na kruh namažejo plast sardin, nanjo naložijo plast sadne mešanice in jo okrasijo s tremi sardelnimi obroči.

Posebna portugalska specialiteta pa je s sardinami nadevana limona. Večjo podolgovato limono podolžno prerežejo, izdolbejo sočno meso in odstranijo še belo kožo v lupini. Tretjino mesa limone sesekljajo s sardinami, dodajo zrezane olive ali mandeljne, dobro premešajo in napolnijo v pripravljene limonine posodice. Zmes mora biti nadevana v limone v obliki kupčkov, ki jih po vrhu okrasijo s sardelnimi obroči, iz katerih gledajo razprte kapre.

Poskusite!

Seveda ne vsak dan, toda kadar imamo nekaj več časa, se v kuhinji lahko nekoliko poigramo; tako za sprejembo, ali pa, da se že pričujemo v lastno spretnost. Za take prilike smo zbrali danes jed, ki jo pripravimo iz svinjskega mesa.

MESNA OMLETA: trije rumenjaki, trije beljaki, dve žlici moke, sol, približno pol kozarca mleka, tri dekagrama olja za pečenje, 10 dkg zmele sveže svinine, drobna čebulica, tri dkg olja, zelen peteršilj, maslo sladke paprike.

Rumenjake penasto umešamo z oljem, rahlo primešamo sneg, presejano moko in mleko. V ponvi za omleto razgrejemo olje, vlijemo vanj omleto testo in postavimo za nekaj minut v vročo pečico. Polovico pečene omlete namažemo z nadevom in preganemo črno drugo polovico. Hitro serviramo.

Za nadev pomešamo zmele meso s soljo, sesekljanim peteršiljem, sladko papriko in denemo na maščobo, na kateri smo prej rahlo zarumeneli sesekljano čebulo. Vse skupaj prepražimo, ohladimo in uporabimo.

Drobni nasveti

■ Nekatera živila v hladilniku neprijetno dišijo. Nepotrebnih vonjev se boste znebili, če boste imeli v hladilniku vedno košček starega kruha.

■ Pločevine za pečenje ne čistimo z vodo, temveč jo samo zdrgnemo z žaganjem in s soljo ter zbrisemo s suho krpo.

■ Staro volneno blago bo kakor novo, če obleko razpavimo in posamezne dele izpostavimo vroči pari. Madeže je potrebno seveda prej odpraviti.

■ Uvelega peteršilja ne dajte v vodo, temveč ga samo malo poskropite z njo, nato pa ga pokrijte s krožnikom. Sicer pa lahko denete uvelo zelenjavo v mrzlo vodo, v kateri ste raztopile žlico jedilne sode.

■ Surovo maslo navadno težko mešamo, da je lepo penasto. Uspeh bo večji, če ga bomo pred mešanjem posipali s ščepcem bele moke.

■ Odlično sredstvo za impregniranje čevljev zoper vlago je laneno olje. Z njim dobro prepojte čevlje v deževnih dneh, pa boste imele noge vedno suhe in tudi čevlji bodo bolj trpežni.

Utrujenost od stanovanja

Niti ena žena bi se ne strinjala s tem, da bi morala oblačiti eno in isto obleko vsak dan in več let. Toda le malo je ljudi, ki jih ne moti, da desetletja stanujejo v istem okolju in gledajo v stene, ki so vedno enake. Če so prvič prepletkali stene rumeno, bodo to storili tudi ko bodo spet poklicali pleskarja; pohištvu obdržijo prav tako vedno na istem kraju, od časa, ko so se vselili v stanovanje.

Nič čudnega ni, da žene po nekaj letih začutijo, da jim postaja stanovanje neprijetno. Nastopi tako imenovana utrujenost od stanovanja, ki jo dobro poznajo svetovno znani psihologi. Kaže se v nezadovoljstvu, opravljanju hišnih del brez volje in veselja in tudi v melanholiji.

Pa vendarle ni nič bolj preprostega kot dati svojemu stanovanju vsaj vsakih pet let svežo podobo. Zakaj bi sten ne prepletkali drugače? Zakaj bi ne razporedili pohištva drugače, kot je bilo doslej? Zakaj bi ne poiskali večje udobnosti? Pogosto zadostujejo povsem majhne spremembe in naše stanovanje bo videti kot novo.

Prispel sem v živahno mestno četrt. Dekleta, ki so hodila mimo mene, so se smejala, se obračala in gledala moj plašč. Mimo je pripeljal odprt kamion. Bil je natlačen z vojniki in z delavci v modrih kombinizonih. Vsi so bili oboroženi s puškami in na rokavih so nosili rdeče trakove. Prepevali so internacionalo. Mnóžica na cesti je pritegnila za njimi. Prehitel me je neki droben možič, gologlav in z oteklim obrazom. Na sebi je imel rjavkasto sivo uniformo in po temnejšem blagu na ramah sem ugani, da so mu bili strgali epotele. Pripeljal je spet drug kamion, poln delavcev, ki so vihteli v rokah puške in vpili: »Živel Liebknecht!« In mnóžica na cesti jim je v zboru odgovorila: »Liebknecht! Liebknecht!« Gneča na cesti je bila zdaj že tako gosta, da sem komaj šel naprej. Neki vrtinec bi me skoraj vrgel na tla, ujel sem se za roke nekega človeka na moji desni in rekel: »Oprostite, prosim.« Mož je dvignil glavo, bil je že v letih, zelo lepo oblečen, njegove oči so bile žalostne. In rekel je: »Keine Ursache.« Mnóžica je pritisnila in znova sem se znašel ob možu, in tedaj sem ga vprašal:

»Kdo je Liebknecht?«

Neznanec me je nezaupljivo pogledal, se ozrl okrog sebe in povsili glavo, ne da bi mi odgovoril.

Potem so odjeknili streli, vsa okna so se pozaprla in mnóžica je pričela teči. Ljudje so me potegnili s sabo, tedaj pa sem na desni zagledal neko ulico, ki se je stekala pravokotno na glavno cesto. Prerinil sem se tja in stekel po ulici navzgor. Že čez pet minut pa sem opazil, da sem se znašel sam v labirintu uličic, ki jih nisem poznal. In kar na slepo sem šel naprej. Dež je ponehal, tedaj pa je zavpil neki glas:

* Karl Liebknecht (1871—1919), nemški revolucionar, eden izmed ustanoviteljev Komunistične partije Nemčije.

Zobna gniloba in nega zob

Pojav zobne gnilobe je tesno povezan s civilizacijo. Pred srednjo kameno dobo zobna gniloba ni bila poznana, pojavila se je pred nekako 7000 leti. Eskimi te bolezní ne poznajo, saj se pojavlja le pri 2 % prebivalcev. Živali, ki žive v prosti naravi, imajo brez izjeme zdrave zobe. Zobna gniloba se pojavi, če živijo v ujetništvu.

Strokovnjaki so mnenja, da je za zdravje zob najpomembnejša prehrana. Zelo pomembno je spoznanje razkrajajočega vpliva fermentacije sladkorja pri čemer se tvori mlečna kislina. Če zobe čistimo, preprečujemo nastanek mlečne kisline, ki razjeda zobno sklenino. Zobem torej predvsem škodujejo ostanke sladkorja, ki se pretvarjajo v ustih v škodljivo mlečno kislino. Pametno je, da pojedemo po slaščicah jabolko, kajti kisline tega sadeža odstranijo z zob vse ostanke sladkorja. Vsekakor pa na redno čiščenje zob zjutraj in zvečer ne smemo pozabiti. Zobe čistimo s krtačko navpično. Drgnenje zob v vodoravni smeri utegne celo škodovati skleninastemu ovoju zoba.

Zelo zanimive so študije znanstvenikov o varovalnem učinku fluora. Ugotovili so, da ljudje v neki pokrajini Texasa, kjer vsebuje voda nekaj miligramov fluora na kuhični meter, zobne gnilobe skoraj ne poznajo. Kaže pa, da je fluor učinkovit samo, če ga uživa človek v otroških letih. Odraslim fluorizacija ne pomaga.

Zaenkrat smo še precej nemočni v boju proti preprečitvi zobne gnilobe. Moramo se zavedati, da je stalna kontrola zob več vredna od slehernega zdravljenja.

»Hej, ti tamle! Hej ti, Židi!«

Obrnil sem se. Kakih deset metrov od mene, iz ulice, ki se je stekala na mojo, je prihajala četa vojakov s podoficirjem na čelu.

»Hej ti!«

»Jaz?«

»Ti, da!«

In jezno sem zavpil: »Saj nisem Židi!«

»Ach was!« se je obregnil podoficir. »Samo Židje nosijo takšne plašče!«

Vojaki so se zasmejali in pričeli so me ogledovati. Trepel sem od besa.

»Prepovedujem vam, da bi me imeli za Žida!«

»O, le počasi, Kerl!« je rekel podoficir. »S kom pa misliš, da govoriš, a? Stopi no malo bliže in pokaži svoje papirje!«

Stopil sem naprej, se ustavil dva koraka pred njim, stopil v pozor in povedal:

»Unteroffizier Lang, D. B. Regiment 23, Asien Korpus.« Podoficir je privzdignil obrvi in na kratko odbil:

»Papirje!«

Dal sem mu jih. Ogledoval jih je dolgo in z nezaupanjem, potem pa se mu je obraz razjasnil in močno me je potrepljal po ramih.

»Oprostite, dragonec,« je rekel. »To je zaradi plašča, veš. Tako smešno si oblečen... Kakor kakšen spartakist.«

»Nič zato.«

»Kaj pa počneš tu?«

»Nič, sprehajam se.«

Vojaki so se spet zahajljali in eden izmed njih je vrgel:

(Se nadaljuje)

* Privržanec nemškega levičarskega krila.

»Prav nič mi nimaš odgovoriti, Rudolf,« je rekel čez čas. »Vem, o čem si nekoč sanjari, vem da si hotel postati oficir. Toda vedi, Rudolf, da nemške armade ni več. Premisli. Kam naj se sedaj obrneš? Ne, res te ne razumem.«

Nastal je premolk, in ker še vedno nisem nič odgovoril, je z rahlo nestrpnostjo v glasu ponovil:

»Ne razumem te. Kaj ti brani, da bi postal duhovnik?«

In rekel sem:

»Moj oče mi brani.«

Doktor Vogel je zardel do zariplosti, oči so mu zagorele, sunkoma je vstal in zavpil:

»Rudolf!«

Tudi jaz sem vstal. In doktor Vogel je s pritrjenim glasom rekel:

»Lahko greš.«

In čez vso sobo sem v svojem predolgem plašču odšel proti vratom. Ko sem prišel do vrat, sem zaslišal glas doktorja Vogla:

»Rudolf!«

Obrnil sem se. Sedel je za svojo pisalno mizo in roke so mu počivale na mizni plošči. Njegov lep obraz je bil spet kakor zmeraj.

»Premisli. Lahko se vrneš, kadar hočeš. Vendar bodo moji predlogi ostali nespremenljivi.«

In rekel sem:

»Hvala, Herr Doktor Vogel.«

Odšel sem iz njegove hiše. Zunaj je pršil droben, leden mrzel dež. Privzdignil sem ovratnik plašča in si mislil: »No, prav. Zdaj je konec. Zdaj je tega zares konec.«

Hadil sem kar na slepo. Oplazil me je neki avto, šofer je glasno zaklel in šele tedaj sem se zavedel, da stopam po sredi ulice kakor kakšen oboroženi vojak. Stopil sem na pločnik in odšel naprej po svoji poti.

LUIZA

Nekaterim se je smilila hči Iris,
češ da bo sirota. Podvojili so svojo

„Glej, glej, pisatelj mi je dal samo pet šilingov!“
„Molite se, mladi mož,“ je suho odgovoril Molnar, „teh pet
šilingov ni dal pisatelj Molnar, temveč jih je dobil neki
Kraus.“

gode. Toda nekega dne je mladenič prišel k meni in mi povedal, do so poroko preložili za nedoločen čas. Iris ne more zapustiti matere. Zadeva seveda ni sodila v mojo pristojnost, vendar sem odšel k Luizi.

Seveda je bil petelin zelo zadovoljen in se je zagovorniku lisjaku na moč zahvaljeval. Ker pa je moral plačati visoke sodne stroške, dokaj visoki pa so bili tudi lisjakovi stroški, mu ni preostajalo drugega, kot da je šla za kritje vseh teh stroškov iz hiše še druga žena. To je ročno pohrustal za honorar odvetnik lisjak, ki je s tem zelo poskrbel za živalsko zakonitost, kajti petelin se zlepa ne bo več pregrešil z bigamijo.

● Bolje je biti samouk, ko
učiti se iz napačne knjige

ugonobila.

8. GOSTOVANJE DUNAJSKE DRŠALNE REVIJE

MESTNA HALA CELOVEC

od 9. februarja do 20. februarja 1967,
dnevno ob 14.30 uri in ob 19.30 uri z novim programom

„MAŠKARADE“

REŽIJA: WILL PETTER GLASBA: ROBERT STOLZ

Pojasnila:

Ravnateljstvo velesojma in umetnega drsališča
9020 Celovec, Valentin-Leitgeb-Straße 11
Telefon (0-42-22) 31-79, 66-20, 66-80

Osrednja predprodaja vstopnic za Koroško, Štajersko, Salzburg,
Vzhodno Tirolsko, Jugoslavijo in Italijo:

Koroški deželni potovalni urad, 9010 Celovec, Novi trg 2
Telefon (0-42-22) 70-4-71, Telex 04-465 in vse podružnice

V Jugoslaviji predprodaja vstopnic pri poslovalnicah:

KOMPAS, PUTNIK, LJUBLJANA TRANSPORT,
GENERALTURIST, TTB LJUBLJANA, TRANSTURIST
in SAP LJUBLJANA

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled
sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate
— 10.03 Za gospodinjice — 11.00 Roman v nadaljevanjih
— 12.45 Oddaja za padeželje — 13.05 Opoldanski kon-
cert — 14.00 Razgledi — 15.00 Posebej za vas — 16.00
Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev
časa — 19.00 Šport in glasba — 20.10 Deželna poročila
— 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 28. 1.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Koroška doma-
vinska kronika — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Spleti lev iz
San Marca, roman — 16.00 Sini pisani svet — 16.15
Aktualna reportaža — 17.00 Medicini v ogledalu anek-
dote — 18.00 Kulturni razgledi — 20.20 Orkestralni kon-
cert — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 29. 1.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.00 Lepi
koncert — 10.30 Obrnjeni pesnik, pripovedka — 11.00
Opoldanski koncert — 12.45 Ogledalo Mestnega gleda-
lišča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate
— 16.30 Krizem po svetu, krizem skozi čas — 18.00 Kon-
cert ljudskih pesmi — 20.10 Materialno nezanimivo, sluš-
na igra — 21.15 Iz zabojca za plažo.

Ponedeljek, 30. 1.: 8.15 Čoln pride po polnoči, ro-
man — 8.45 Ljudska glasba z vsega sveta — 15.15 Ka-
morna glasba — 15.45 Koroški knjižni kateh — 17.00
Staroavstrijske podobe — 19.30 XY ve vse — 20.20 —
Vsakdanji problemi — 20.35 Koroška lovka ura — 21.20
Operetni koncert.

Torek, 31. 1.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.30
Ob Osojskem jezeru — 15.45 Koroški knjižni kateh —
17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Četrt ure domače obrti

RADIO PROGRAM

Sobota, 28. 1.: 6.20 Oddaja sindikalne zveze — 9.00
Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarsko za vsakogar
— 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi
— 14.15 Znanost — 15.30 Sport in glasba — 17.10 Dvorakov
ciklus — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.30 Za-
konska šola z glasbo — 20.15 Avstrijska hitparada.

Nedelja, 29. 1.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Tedensko
ogledalo domačega tiska — 11.15 Orkestralni koncert
— 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Čoln pride po polnoči,
roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Tri črne
tete — 17.10 Opera scena — 18.00 Magazin znanosti —
18.30 Nazaj v šolsko klopi — 19.10 Teden dni svetovnih
dogajanj — 19.30 Srečanje v Avstriji — 21.00 Zabavni
koncert.

Ponedeljek, 30. 1.: 6.20 Oddaja združenja industrialcev
— 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Zdu-
ženih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.30 Šta-
jerski koncert — 15.35 Staro in znano — 16.00 Otrška
ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol
— 17.30 Pri nas doma — 19.30 Operni koncert — 21.20
Ob 170-letnici rojstva Franza Schuberta.

Torek, 31. 1.: 6.05 Oddaja sindikalne zveze — 6.20 Od-
daja zvezne gospodarske zbornice — 9.35 Stvaritve veli-
kih mojstrov — 13.30 Schubertov koncert — 15.35 Lepa
pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega
dela naših visokih šol — 17.30 Smešnice za stare matere
— 19.30 Poznaš svet — 20.30 Glasbene šarade — 21.30
O tem lahko govorimo.

Sreda, 1. 2.: 6.05 Oddaja združenja industrialcev —
9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Pomembni or-
kestri — 15.35 Staro in znano — 16.00 Četrt ure otro-
ške telovadbe — 16.15 Pajmo za otroke — 17.15 Iz raz-
iskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Domači zdrav-
nik — 19.30 Glasba Nica Dostala — 20.00 Vseh dežel.

Četrtek, 2. 2.: 6.05 Oddaja sindikalne zveze — 6.20
Oddaja delavske zbornice — 8.10 Dobrodošli v Avstriji
— 13.30 Za prijatelja opere — 14.30 Sodobni avstrijski
komponisti — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja
— 16.30 Mala pedagogika za starše — 17.15 Iz razisko-
valnega dela naših visokih šol — 19.30 Magazin za mla-
dino — 20.30 Operetne meditacije — 21.15 Utopija reje
človeka.

Petek, 3. 2.: 6.05 Oddaja zvezne gospodarske zbornice
— 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve veli-
kih mojstrov — 13.20 Avstrijska snežna poročila — 14.05
Kamorni koncert — 16.00 Otrška ura — 17.15 Iz razisko-
valnega dela naših visokih šol — 17.30 Starodunajski
kupleti — 19.30 En dan pri Edwardu, slušna igra —
21.00 Resna glasba — 21.45 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 28. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do
srca.

Nedelja, 29. 1.: 7.03 Duhovni nagovor — S pesmijo in
glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 30. 1.: 14.15 Poročila, objave, pregled
sporeda — Za našo vas — Beremo za vas — 18.15 Do-
ber večer našim malim poslušalcem.

Torek, 31. 1.: 14.15 Poročila, objave — Sportni mozaik
— Kulturna panorama.

Sreda, 1. 2.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, za-
igramo.

Četrtek, 2. 2.: 14.15 Poročila, objave — Ti tukaj sta-
nuješ, na Lisi kraljuješ.

Petek, 3. 2.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do
petka — Slovenska ljudska univerza — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV
frekvence 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5
97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Sobota, 28. 1.: 8.55 Deklica z junaškim srcem — 9.40
Iz albuma za mladino — 10.40 Novost na knjižni polici

— 11.15 Koncert orkestralne glasbe — 12.10 Pravkar pri-
spelo — 12.40 Koncert za klarinet in orkester — 14.05
Koncert po željah poslušalcev — 15.30 Pesmi jugoslovans-
kih narodov — 17.05 Gremo v kino — 17.45 Ljubiteljem
beat glasbe — 18.15 Sonata od baroka do danes — 18.50
5 knjižnega trga — 20.20 Spoznavajmo svet in domovino
— 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 29. 1.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05
Veseli tobogan — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnite, to-

variši — 11.15 Nedeljski koncert orkestralne glasbe —
12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 14.00 Ne-
deljsko športno popoldne — 15.30 Humoreska tedna —
17.30 Obračun, radijska igra — 20.00 Potujoča glas-
bena skrinja — 21.00 Ura z našimi opernimi pevci.

Ponedeljek, 30. 1.: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.40
Cicibanov svet — 10.35 Pepel v vetru, podlistek — 11.15
Vesela godala — 12.10 Slovenski pevci zabavnih melo-
dij — 12.40 Igrajo tuji pihalni orkestri — 14.05 Melodije
za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.30 Pevski zbor
„Jože Hermanko“ iz Maribora — 17.05 Iz opernega sveta
— 18.15 Izbiramo glasbo za ples — 18.45 Pola sodobne
medicine — 20.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske
filharmonije.

Torek, 31. 1.: 9.25 Slovenske narodne — 10.15 Iz oper
ruskih romantičnih skladateljev — 11.15 Plesne melodije
— 12.10 Naši ansambli in domače viže — 12.40 Španske
melodije in ritmi — 14.05 Pet minut za novo pesmico —
14.35 Iz jugoslovanske orkestralne glasbe — 15.40 V tork
nasvidenje — 17.05 Orkester RTV Ljubljana — 18.15 Iz
naših relejnih postaj — 18.50 Na mednarodnih križpoljih
— 20.00 Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ — 20.20
Pred snežnim pogorjem, radijska igra.

Sreda, 1. 2.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45
Pravljica o dobrem človeku — 10.45 Človek in zdravje
— 11.15 Ko so fanje proli vasi šli — 12.10 Zabavni or-
kester romunskega radia — 12.40 Zaključni prizor iz
opere „Rigolotto“ — 14.05 Pol ure plesnih ritmov — 14.35
Voščila — 15.30 Jugoslovanska solistična in ansambelska
glasba — 17.05 Mladina sobi in vam — 18.15 Iz naših
študij — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Dido in Enej, o-
pera.

Četrtek, 2. 2.: 9.25 Mehška narodna glasba — 9.40 Pet
minut za novo pesmico — 10.15 Z našimi pevci v fran-
coskih operah — 11.15 Sprehod z znanimi orkestri —
12.10 Naši ansambli domačih napevov — 12.40 Beseda
imajo pihavci — 14.05 S polji po slovenskih deželah —
15.30 Melodije za klavir in godala — 17.05 Turistična od-
daja — 18.15 Prizori iz opere „Razuzdančeva usoda“ —
18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtek večer doma-
čih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 3. 2.: 8.55 Pionirski tednik — 9.40 Pajo mladinski
zbori — 10.15 Pri skladatelju Jakobu Ježu — 10.35 Pol v
paklic, podlistek — 11.15 Od popevke do poveke —
12.10 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.40 Do-
mače pihalne godbe — 14.35 Voščila — 15.40 Mladinska
oddaja — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.15 Zvočni
razgledi — 18.50 Kulturni globus — 20.20 Tedenski zuna-
njepolitni pregled — 20.45 Dobimo se ob isti uri —
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvenca 98,3,
96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.
Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in mnenja — 20.00 Sport.

Ta teden vam priporočamo:

Zanimivosti z raznih področjih

- D. H. Rawcliffe: **SKRIVNOSTI IN SLEPILA OKULTIZMA**, obsežno gradivo
o spiritizmu, hipnotizmu in psihičnem raziskovanju, 464 str. 70 šil.
- Ciril Cvetko: **OPERA IN NJENI MOJSTRI**, življenje in delo največjih mojstrov
opere, 388 str., slik. priloge, br. 52 šil.
- James Stockley: **ZNANOST SPREMINJA SVET**, razvoj in uspehi raziskovalnih
laboratorijev, 272 str., slik. priloge, pl. 31 šil.
- Saul Friedländer: **PIJ XII. IN TRETJI RAJH**, dokumenti o stikih med Berlinom
in Vatikanom, 200 str., br. 48 šil.
- Charles-Noel Marlin: **ALI JE ODBILA SVETU URA H**, prikaz nevarnosti atomskih
poskusov, 184 str., br. 28 šil.
- Petkovšek-Stanič: **GOBE**, priručnik o užitnih in strupenih gobah,
394 str., barvne slikovne priloge, pl. 125 šil.
- Jože Šircelj: **ŽEPNI BONTON**, nasveti za lepo obnašanje v vsakdanjem življenju,
144 str., ilustr., br. 17 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Wulfengasse

PEČI in štedilnike znamke „Tirolia“
v najboljši
kvaliteti in največji izbiri

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobro vas - Eberndorf

A 9141 tel. (0-42-36) 281

— 18.15 Mladinska oddaja — 20.20 Petinštrideset minut
čakanja, slušna igra — 21.05 Pozabljeni delo pesnika
Albina Zollingerja.

Sreda, 1. 2.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.30
Ameriška črnske pesmi — 15.45 Predstavljam vam —
17.00 Zlata rokodelstva — 18.00 Gospodarski komentar —
18.15 Hvalite moja ljubica — 20.20 Hvalni ples, igra —
21.45 Kamorna glasba.

Četrtek, 2. 2.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.15
Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 17.00 Dunaj ima
vedno sezono — 18.00 Četrt ure delavske zbornice —
18.15 Ljudske viže — 19.30 XY ve vse — 22.20 Alpska
lovka ura — 21.00 Zveneti alpska dežela.

Petek, 3. 2.: 8.00 Zveneti jutranji pozdrav — 15.15 Ka-
morna glasba — 15.45 Pogovor o umetnosti — 17.00 V
koncertni kavarni — 18.00 Iz deželnega izobraževalnega
načrta — 18.15 Koroški zbori — 20.20 Emil Breisach ser-
vira svoje kabarelistične specialitete.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00,
22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Ju-
tranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za
avtomobiliste — 14.50 Razgledi — 16.30 Koncertna ura —
17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer
— 22.10 Pogled v svet.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organiza-
cij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni
urednik: Blaz Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagen-
furt - Celovec, Gossmelergasse 10, telefon 56-24. — Tiska
Založništva in tiskarske družbe z o. i. Drava, Celovec -
Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagen-
furt - Celovec, Postfach 124.